

Priorita

Informační zpravodaj Státního fondu životního prostředí ČR | sfzp.gov.cz

číslo 2
únor 2026
zdarma

► PENÍZE POMÁHAJÍ V UHELNÝCH REGIONECH

str. 2 a 12

- VZNIKNOU DALŠÍ **TŮNĚ, MOKŘADY A REMÍZKY** str. 3
- **ROZHOVOR:** MODERNÍ PROJEKTY POSUNUJÍ SLAVIČÍN str. 8
- **TRVALÁ UDRŽITELNOST** V INTERIÉROVÉM DESIGNU str. 24

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

doufám, že jste do nového roku vstoupili úspěšně. A pokud náhodou ne, věřím,

že se vše v dobré obrátí. Snad vám k dobré náladě přijde vhod aktuální číslo našeho časopisu. V době instantních zpráv a sociálních sítí může být četba měsíčníku oním vítaným zpomalením, kdy se dá sednout do ušáku

a spočinout na zprávách, které se neodscrollují mrknutím oka.

A věřím, že zprávy mohou dát prostor imaginaci. Například tušíte, co je to Lošbates? Mně to připomíná název nepříliš známého tvora, na kterého natrefíte především v encyklopedii. Či je to snad výraz z jidiš? Nebo příjmení vědce z devatenáctého století? Realita je protentokrát jednodušší. Jde o slovo složené z počátečních slabik názvů obcí, které se spojily, aby si postavily novou pasivní školu. Můžete ji porovnat se svojí základní školou – za sebe mohou říci, že bych raději chodil k Lošbatesovi než do mé sídlištní školy, ale už je to dlouho a tehdy to prostě chodilo jinak. Dětem přejí, ať se jim ve škole líbí.

Jiným úspěšným projektem jsou vouchery. Možná jsou známější vouchery na masáž nebo do nehtového studia, tady však vouchery pomáhají v podnikání menším subjektům. Mnozí si z nich pořídili novou techniku, inovativní zařízení či něco podobného, aby se jim lépe podnikalo.

Mnoho úspěšných projektů má za sebou Slavičín, s jehož starostou přinášíme rozhovor. Pokud máte někdy pocit, že svět směřuje do černé díry, není špatné se zahledět na lokální místa, kde to funguje. Doufám, že budete mít z rozhovoru s panem starostou stejně pozitivní pocit, jako jsem měl já.

Přeji příjemné čtení.

JAN RÖDLING
šéfredaktor

Miliardy korun z programu Spravedlivá transformace mění tvář Moravskoslezského kraje

Moravskoslezský kraj prochází zásadní proměnou směrem k moderní nízkoemisní ekonomice a významnou roli v ní hrají místní podnikatelé.

1

Ministerstvo životního prostředí společně se Státním fondem životního prostředí ČR představily aktuální možnosti podpory na veletrhu Infotherma 2026 v Ostravě. Díky Operačnímu programu Spravedlivá transformace (OPST) míří do regionu v programovém období 2021–2027 více než 18 miliard korun na podporu podnikání, inovací i strategických projektů.

„Podpora českých firem a jejich konkurenceschopnosti patří mezi priority Ministerstva životního prostředí. Právě domácí podniky jsou nositeli inovací, vytvářejí pracovní místa v regionech a významně přispívají k modernizaci české ekonomiky,“ zdůraznil ministr životního prostředí Petr Macinka.

„Veletrh Infotherma dlouhodobě patří mezi akce, které mají skutečný přínos pro veřejnost – občané i firmy získávají praktické informace například o energetických úsporách a moderních technologiích. Moravskoslezský kraj navíc prochází zásadní proměnou, kterou Ministerstvo životního prostředí dlouhodobě podporuje prostřednictvím programu Spravedlivá transformace, jenž zde rozvíjí inovace, vzdělávání i obnovu území,“ uvedl náměstek ministra životního prostředí Vladislav Smrž při zahájení veletrhu.

„Moravskoslezský kraj má obrovský potenciál a právě podnikatelé jsou jedním z hlavních motorů jeho proměny. Z programu Spravedlivá transformace jsme na podporu podnikání již schválili miliardu korun pro téměř 360 projektů. Výzvy jsou stále otevřené a podnikatelé mohou získat například bezúročný úvěr Transformace. Chceme pod-

2

Projekty realizované v rámci **VOUCHERŮ PRO ROZVOJ PODNIKÁNÍ** v Moravskoslezském kraji:

1. Rozšíření potravinářského provozu v Šilheřovicích

2. Zvýšení kvality nabízených služeb na Veterinární klinice Vítkovice

nikatelům ukázat, že mají reálnou šanci získat podporu na rozvoj svých firem, technologií i zaměstnanců,“ řekla Radana Leistner Kratochvilová, ředitelka programu Spravedlivé transformace MŽP.

Operační program Spravedlivá transformace 2021–2027 přináší do Moravskoslezského kraje přibližně 18 miliard korun, které mají pomoci regionu zvládnout přechod od těžkého průmyslu k moderní ekonomice. Významná část těchto prostředků míří právě k podnikatelům, zejména k malým a středním firmám.

CO MOHOU PODNIKATELÉ ZÍSKAT?

Podnikatelé mohou i nadále žádat o podporu na:

- vzdělávání ve firmách
- řemeslné inkubátory
- bezúročný Úvěr Transformace
- nově vyhlášené Záruky Transformace
- financování na obnovu brownfieldů v Moravskoslezském kraji

Tyto nástroje pomáhají firmám investovat do nových technologií, rozšiřovat výrobu, zvyšovat kvalifikaci zaměstnanců a posilovat konkurenceschopnost.

Na zahajovací konferenci veletrhu Infotherma 2026 připomněl Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR, že Operační program Spravedlivá transformace vychází z reálných potřeb regionů a z projektů, které si kraje samy definují. „Změny se sice projeví postupně v řádu několika let, ale už dnes lidé vidí první konkrétní výsledky. Dlouhodobou perspektivu regionu dává zejména podpora vzdělanosti, výzkumu a inovací. Příkladem může být strategický projekt REFRESH Ostravské univerzity, který do Moravskoslezského kraje přináší evropsky významnou infrastrukturu pro udržitelnou energetiku, digitalizaci průmyslu i pokročilé environmentální technologie,“ uvedl Petr Valdman.

Moravskoslezský kraj má za sebou rok, který potvrdil, že přeměna tradičního průmyslového regionu nabývá konkrétní podoby. OPST během minulého roku schválil stovky projektů, rozjel nové investice a posunul kupředu strategické záměry, které byly dosud jen v projektové dokumentaci. První miliardy již míří k žadatelům a konkrétní změny jsou viditelné ve městech i menších obcích napříč krajem.

Strategické projekty

Vedle přímé podpory podnikání již v kraji také vznikají strategické projekty, které mají dlouhodobý dopad na ekonomiku i kvalitu života obyvatel. V Moravskoslezském kraji se realizuje devět strategických projektů v celkové hodnotě přes 10 miliard korun zaměřených na výzkum, inovace, vzdělání a obnovu území.

Mezi nejvýznamnější patří projekty REFRESH a LERCO, podporující špičkový výzkum a inovace, CirkArena, zaměřená na cirkulární ekonomiku nebo revitalizace brownfieldu v rámci POHO Parku Gabriela. Tyto projekty přinášejí do regionu nové příležitosti, know-how i pracovní místa.

OPST podporuje široké spektrum projektů jak na lokální, tak na regionální úrovni. V oblastech, kde ještě před několika lety dominovala těžba uhlí, nyní vznikají nové podniky, inovační centra a lidé se requalifikují pro práci v různorodých oborech. OPST umožňuje cílenou podporu v oblastech, které jsou na zpracovávání uhlí nejvíce ekonomicky závislé a přispívá tak k naplňování cílů zelené transformace spravedlivým způsobem. ●

Vzniknou další tůně, mokřady, remízky či stromořadí

V nově vyhlašované výzvě z Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 je k dispozici **330 milionů korun pro projekty zaměřené na přírodě blízká opatření v krajině i v sídlech na území přechodových regionů a Prahy.**

Peníze půjdou například na obnovu vodních prvků, výsadbu stromů a další úpravy, které pomáhají udržet vodu v krajině i ve městech, brání jejímu rychlému odtoku a chrání přírodu i občany před výkyvy počasí.

„Přírodě blízká opatření přinášejí lidem i naší krajině konkrétní užitek: pomáhají lépe hospodařit s vodou, chrání zemědělskou půdu, zvyšují odolnost území vůči extrémním výkyvům počasí a zároveň zlepšují kvalitu života v obcích i jejich okolí. Proto chceme pokračovat v jejich systematické podpoře,“ říká Petr Macinka, který je pověřen řízením Ministerstva životního prostředí.

Finanční podporu je možné využít například na tvorbu a obnovu tůní či mokřadů, které vytvářejí síť krajinných prvků přirozeně zadržujících srážkovou vodu a zpomalujících její odtok z území. Často se jedná o soustavy tůní různé velikosti a hloubky, doplněné výsadbou původních dřevin, trav a bylin či drobnými terénními úpravami. Podpořit lze i nové vegetační prvky v sídlech a krajině, např. stromořadí, remízky a meze, sady, přírodě blízká protierozní opatření (zatravňené průlehy) nebo sídelní zeleň, která ochlazuje rozpálené plochy a zlepšuje mikroklima ve městech.

Dotační výzva se věnuje také úpravám, které pomáhají omezit odvodňování krajiny, typicky jde o řešení nefunkčních nebo nevhodně navržených odvodňovacích systémů. Součástí podpory je i následná péče o nově vysazenou zeleň, která je důležitá pro její dlouhodobou funkčnost. Všechna tato opatření přispívají ke stabilnějšímu vodnímu režimu, snižují riziko odnosu půdy a pomáhají krajině fungovat lépe i v delším časovém horizontu.

„Obnovu krajiny a výsadby zeleně podporujeme z Operačního programu Životní prostředí dlouhodobě a systematicky. Jde o rozsáhlé projekty, které by byly bez finanční podpory státu jen obtížně realizovatelné. Dvě stě milionů korun vyčleněných na tato opatření pro přechodové regiony v loňském roce se velmi rychle vyčerpaly. Pro velký zájem proto uvolňujeme dalších více než tři sta milionů korun. Doplníme tak otevřenou výzvu číslo 73 zaměřenou na méně rozvinuté regiony, konkrétně Ústecký, Karlovarský, Pardubický, Liberecký, Královéhradecký, Moravskoslezský, Olomoucký a Zlínský kraj, kde jsou finanční evropské prostředky ještě k dispozici,“ vysvětluje Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR.

Aktuální dotační výzva číslo 104 je určena pro přechodové regiony (Kraj Vysočina, Středočeský, Plzeňský, Jihočeský a Jihomoravský kraj) a hlavní město Praha. O podporu svých projektů mohou požádat obce, města, kraje, výzkumné, veřejnoprávní, příspěvkové či státní organizace a podniky, nadace, školy, církve, ale i podnikatelé nebo nepodnikající fyzické osoby a další subjekty.

Přijem žádostí je otevřen od 28. ledna do 30. června 2026 a žadatelé mohou podle typu realizovaných opatření získat až 100 % způsobilých výdajů.

Od roku 2021 podpořil resort z Operačního programu Životní prostředí, financovaného z evropských fondů, v oblasti přírodě blízkých opatření již více než 370 projektů částkou přes jednu a půl miliardy korun, desítky dalších žádostí nadále procházejí schvalovacím řízením.

Mezi již realizované projekty patří i zámeř v obci Vrbátky, kde v lokalitě „Na Dvorských“ vznikla soustava pěti nových tůní v nivě místního toku Blata. Projekt zahrnoval také úpravy vodního koryta a doplnění území o novou vegetaci. Výsledkem je funkční krajinný celek, který lépe zadržuje vodu, omezuje erozi, podporuje druhovou rozmanitost a zároveň přispívá k příjemnějšímu a stabilnějšímu prostředí v okolí obce. ●

► Památkově chráněná škola bude úspornější

Pardubický kraj vybral dodavatele rekonstrukce památkově chráněné budovy A Střední školy zahradnické a technické Litomyšl. Projekt za téměř 64 milionů korun zaměřený na energetické úspory a šetrnou obnovu jedné z významných meziválečných staveb ve městě bude realizován v letech 2026 a 2027.

Zahájení stavby se očekává v dubnu letošního roku, hotovo by mělo být na podzim 2027. Projekt je součástí dlouhodobé strategie Pardubického kraje zaměřené na snižování energetické náročnosti veřejných budov a udržitelnou správu krajského majetku.

„Po pedagogické škole a gymnáziu je to další historická budova v Litomyšli, kterou opravíme. Jde o významnou investici, kde navážeme na dřívější stavební úpravy dalších částí školního areálu, přičemž zachováme maximální respekt k historickému charakteru budovy. Díky nové výzvě Modernizačního fondu zaměřené přímo na památkově chráněné veřejné budovy se nám podařilo vytvořit projekt, který splňuje jak požadavky památkové ochrany, tak cíle v oblasti energetických úspor. Rekonstrukce této památkově chráněné budovy zajistí nejen úspory energií, ale také prodloužení životnosti objektu a zlepšení podmínek pro výuku i práci zaměstnanců školy,“ uvedl hejtmán Pardubického kraje Martin Netolický.

Respekt k historickému charakteru stavby se promítá i do samotného rozsahu a způsobu provádění stavebních prací. „Rekonstrukce památkově chráněného objektu je technicky i organizačně náročná. Práce zahrnují výměnu stávajících dřevěných oken a dveří za jejich repliky s výrazně lepšími tepelněizolačními vlastnostmi, přičemž část oken bude repasována. Součástí projektu je také oprava fasády, včetně obnovy re-

Foto: Nemocnice Prachatice

ného cihelného zdiva a pískovcového soklu. Střešní krytina na plochých, pultových i sedlových střechách bude obnovena spolu s klempířskými a zámečnickými prvky. Na valbové střeše bude stávající krytina z azbestocementových šablon nahrazena novou. Práce počítají i s demontáží původní a instalací nové hromosvodové soustavy. Zároveň budou zachovány a šetrně obnoveny původní kamenné pískovcové prvky,“ popsal náměstek hejtmána pro oblast investic Dušan Salfický.

Radní pro oblast školství Josef Kozel upozorňuje, že při plánování rekonstrukce se zohledňuje nejen technická náročnost prací, ale i to, aby probíhající výuka byla narušena co nejméně. „Zahradnická škola disponuje poměrně velkou budovou, a proto bude nutné

skloubit stavební práce s probíhající výukou. Pro žáky, pedagogy i ostatní zaměstnance je podstatné, aby škola nabízela kvalitní podmínky pro vzdělávání a bezpečné prostředí. Díky úsporám energie, které rekonstrukce přinese, bude škola moci investovat ušetřené prostředky například do moderní výukové techniky, vybavení učeben nebo doplňkových aktivit pro žáky.“

Kromě prostředků z krajského rozpočtu využije Pardubický kraj na realizaci projektu také dotaci z Modernizačního fondu, který je financován z výnosů emisních povolenek v systému EU ETS.

Plán na rekonstrukci budovy A Střední školy zahradnické a technické v Litomyšli vznikl již v roce 2020. Původně byl součástí širšího záměru zahrnujícího také budovu B, jejíž úpravy byly dokončeny v listopadu 2020.

Budova A Střední školy zahradnické a technické v Litomyšli patří mezi nejvýznamnější meziválečné stavby ve městě. Původně sloužila jako Masarykova zemská průmyslová škola. Postavena byla v letech 1926 až 1929 podle návrhu pražského architekta Karla Tymicha a stojí na vyvýšeném pozemku nad Smetanovým domem. Interiér si dodnes zachoval řadu autentických prvků, včetně vestibulu ředitelského bytu, posluchárny a dílen. Objekt je chráněn jako nemovitá kulturní památka. ●

► Otrokovice obnovují veřejné osvětlení

Otrokovičtí radní schválili projektový záměr obnovy soustavy veřejného osvětlení, se kterým se chce město ucházet o finanční podporu z Modernizačního fondu. Projekt reaguje především na potřebu dlouhodobých úspor provozních nákladů za energie.

Cílem projektu je rekonstrukce osvětlovací soustavy pozemních komunikací s využitím úsporné technologie LED svítidel. Nové veřejné osvětlení bude umístěno ve veřejném prostranství tak, aby zajistilo rovnoměrné osvětlení komunikací a zároveň přispělo k bezpečnému a komfortnímu užívání prostoru.

Obnova veřejného osvětlení vychází z aktuálně platných technických norem, které stanovují požadovanou intenzitu a rozložení světla v uličním prostoru. „Současné předpisy kladou důraz na omezování světelného smogu, a proto se moderní LED svítidla zaměřují na cílené osvětlení komunikací a chodníků, nikoli na rozptýlené světlo do okolí. Po zkušenostech se složitým nastavováním intenzity svícení v rámci předchozích etap

budou nová svítidla nastavena na maximální možnou úroveň intenzity osvětlení, kterou umožňuje norma, a současně budou vyzařovat teplejší barvu světla, což je příznivější pro životní prostředí. Vzhledem k odlišné technologii bude snazší i případné seřízení,“ uvedl Vladimír Plšek, jednatel Technických služeb Otrokovice.

Součástí projektu je kompletní rekonstrukce vybrané části osvětlovací soustavy, včetně napájení zemním a vzdušným vedením. Počítá se také s kompletním dovybavením hlavních rozvaděčů tak, aby bylo zajištěno bezpečné a bezproblémové fungování celé soustavy v souladu s požadavky distributora elektrické energie.

Celkem je v projektu navržena výměna 719 svítidel. Součástí prací bude rovněž nátěr

333 stožárů veřejného osvětlení. Předpokladané celkové náklady projektu činí přibližně 14,3 milionu korun. Město chce získat dotaci z Modernizačního fondu, který je financován z výnosů z emisních povolenek.

Obnova veřejného osvětlení ve městě probíhá postupně. V rámci předchozích etap bylo již vyměněno téměř 1 300 svítidel z celkového počtu zhruba 2 400, která se na území města nacházejí. Nyní se výměna dotkne zejména hlavních komunikací I. třídy, sídliště Trávníky a Dolní Střed a dalších lokalit.

Provoz veřejného osvětlení představuje významnou položku městského rozpočtu a jenom na platby za spotřebovanou elektřinu jde každoročně částka 3,5 milionu korun. „Moderní LED svítidla spotřebují přibližně jen 25 procent elektrické energie ve srovnání se staršími sodíkovými typy. Přípravovaná 3. etapa modernizace by proto měla přinést roční úspory elektřiny v rozsahu asi 200 MWh, což ve finančním vyjádření představuje přibližně 800 tisíc korun. Potřeba těchto úsporných opatření se tak ukazuje čím dál zřetelněji,“ uzavřel Vladimír Plšek. ●

Nemocnice sází na **energetickou soběstačnost**

Foto: Nemocnice Prachatice

Na střechách šesti budov Nemocnice Prachatice vyrostla fotovoltaická elektrárna o výkonu 452 kWp. Jejím cílem je snížit náklady na energie a výrazně posílit energetickou soběstačnost nemocnice, a to až ze tří čtvrtin.

V kombinaci s kogeneračními jednotkami tak nemocnice pokryje většinu své spotřeby vlastními silami. Projekt byl podpořen z Modernizačního fondu.

Proč prachatická nemocnice vsadila na slunce? „Hlavním cílem bylo vybudovat trvalý zdroj energie, který nám pomůže snížit spotřebu a náklady na

energie. S ohledem na vývoj cen energií v minulých letech byl jeden z cílů i maximálně posílit soběstačnost nemocnice a její nezávislost na externích dodávkách elektřiny. Naše ploché střechy a poloha na kopci pro to tvoří ideální příležitost. Proto jsme vybudovali fotovoltaickou elektrárnu o výkonu 452 kWp, která se rozprostírá na střechách šesti nemocničních budov. Očekáváme, že by to mohlo pokrýt

naši spotřebu ze dvou třetin až ze tří čtvrtin, zejména v období od března do října, kdy je dostatek slunečního svitu a delší dny,“ říká Michal Čarvaš, předseda představenstva Nemocnice Prachatice.

V zimních měsících nemocnici pomohou kogenerační jednotky, které spalováním plynu vyrábějí elektřinu a zároveň produkují teplo. To nemocnice využívá k ohřevu vody v akumulčních jednotkách.

Nemocnice uvažovala i o bateriovém úložišti, ale vzhledem k ceně se pro něj nerozhodla. „Slunce kopíruje nemocniční rytmus. Denní křivka spotřeby energie v nemocnici přirozeně odpovídá křivce slunečního svitu. Největší provoz – a tedy i spotřeba – nastává dopoledne, kdy jedou naplno ambulance, operační sály, radiodiagnostika, kuchyně i prádelna. S příchodem odpoledne a večera se provoz postupně utlumuje, stejně jako výkon elektrárny. Pořizujeme ještě výkonný elektrokotel, který nám ohřeje teplou vodu přes den, když bude svítit slunce, a tu my uschováme do našich velkých akumulčních nádob. V nočních hodinách je pro nemocnici výhodnější čerpat elektřinu ze sítě,“ vysvětluje Michal Čarvaš.

Projekt byl navržen a spočítán tak, aby většinu své vyrobené energie nemocnice spotřebovala sama. Občas nějaký přetok do sítě nastat může, ale mělo by jít o minoritní jev.

Celkové náklady na výstavbu elektrárny na střechách nemocnice byly přes 16 milionů korun. Na pořízení fotovoltaické elektrárny nemocnice využila dotaci z Modernizačního fondu, který je financován výnosy z emisních povolenek v systému EU ETS. Další část nákladů pokryla nemocnice z vlastních zdrojů. Návrh investice je očekávána okolo šesti let, samozřejmě ve vazbě na vývoj cen elektřiny. ●

Krok po kroku: experti prošli 24 000 km vodních toků

To, v jakém stavu jsou naše potoky a řeky, zjišťoval dva roky tým odborníků z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Experti podél vodotečí, potoků a menších řek prošli téměř 24 000 km, zmapovali tedy více než čtvrtinu z celkové délky našich vodních toků.

Získané údaje o výpustích, příčných překážkách, nevhodném opevnění či zatrubnění koryt i o jiných problémech pak uložili do databáze. Ta bude pro správce povodí, vodoprávní úřady či ochranu přírody podkladem pro plánování vhodné péče o naše vodní toky a jejich blízké okolí. Evidence výpustí pak pomůže třeba v případě havárií.

Mapování bylo součástí projektu Pasportizace vodních toků, který byl financován z Národního plánu obnovy. „Experti procházeli krajinou podél menších vodních toků a zaznamenávali do mobilní aplikace celou řadu údajů, například charakter dna či břehů, zjišťovali, co v okolí roste či zda je tu nějaká zástavba. Popisovali, zda je tok napřímený, či přírodní, šířku koryta, množství a charakter pří-

čných překážek. Pozornost věnovali také výpustím, jejich průměru a tomu, zda z nich něco vytéká,“ popisuje koordinátorka projektu Kateřina Kujanová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

„Získali jsme ucelený přehled o tom, v jakém stavu jsou naše potoky a řeky. Zajímaly nás všechny potenciálně problematické prvky v korytech nebo jejich blízkosti. Díky projektu nyní evidujeme více než 15 000 výpustí, které mohou být rizikem kvůli znečištění, a přes 54 000 umělých příčných překážek, které mohou bránit rybám a dalším vodním živočichům v migraci. Našli jsme i více než 1 400 bobříků hrází, z toho téměř 600 jich bobří již opustili,“ konstatuje Pavel Pešout z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

„V minulosti se kvůli napřimování toku zkrátila délka říční sítě o 30 %. Z mapování například vyplynulo, že

více než polovina ze sledovaných toků změnila trasu a je výrazně technicky upravena. Data nyní analyzujeme, aby se stanovily priority pro další postup. Někde má smysl potoky a řeky vrátit do původních koryt a rozvolňovat je, aby se zpomalil odtok vody z krajiny, jinde takové procesy již probíhají samovolně, jsou i místa, pro která taková opatření nejsou vhodná. Odstranění příčných bariér napomůže tomu, aby se korytem mohli pohybovat ryby i jiní vodní živočichové. Revitalizace vodních toků je však důležitá nejen pro zadržení vody v krajině, ale i pro zlepšení její kvality. Přírodě blízké toky mají totiž vyšší schopnost samočištění,“ vysvětluje František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Data jsou k dispozici na webu tokymokraday.aopk.gov.cz, který integruje několik starších webových prezentací s novými údaji do jednoho celku. Jeho součástí je interaktivní mapová aplikace, sady dat ke stažení, fotodokumentace i metodická doporučení. Obsahuje i návrhy vhodných opatření s krátkými ilustračními videi.

Poslední záznamy z mapování se teprve zpracovávají, výsledná čísla se tedy budou drobně lišit. ●

► Příprava na těžbu lithia v Krušných horách pokračuje

Strategický projekt těžby a zpracování lithia v Ústeckém kraji pokročil do další fáze. **Společnost Geomet, která má výstavbu lithium parku na starosti, ve spolupráci s projektanty a experty dokončila finální studii proveditelnosti.**

Projekt těžby lithia je podpořen z Operačního programu Spravedlivá transformace (OPST). Projekt je rozdělen do tří etap. První etapou jsou investice do zahájení těžby lithia na Cínovci, druhá etapa je výstavba zpracovatelského závodu v bývalé elektrárně Prunéřov. Na tyto dvě etapy navazuje zamýšlená třetí etapa projektu: výstavba Gigafactory na výrobu baterií. Z OPST 2021–2027 je v plánu financovat pouze první část investice částkou 800 milionů korun.

Cílem projektu je zahájit domácí těžbu lithia a vytvořit v Česku celý zpracovatelský řetězec lithia. Lithium je základní surovinou pro výrobu tzv. Li-ion baterií, jejichž poptávka v posledních letech prudce stoupá, a to především v návaznosti na dekarbonizaci evropského hospodářství. Navíc se jedná o strategickou surovinu, jejíž získávání v Evropě podporuje Evropská komise.

Uhlíčitán lithný v bateriové kvalitě (s čistotou nejméně 99,5 %) je klíčovou komponentou pro baterie používané v elektromobilech, osobních elektrických zařízeních nebo stacionárních bateriích pro ukládání energie z obnovitelných zdrojů. Lithium v bateriové kvalitě je strategickou a kritickou surovinou podle přílohy I a II ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady 2024/1252, kterým se stanoví rámec pro zajištění bezpečných a udržitelných dodávek surovin.

Projekt je jedním z prvků bateriového hodnotového řetězce, v němž na těžbu a zpracování lithia navazuje výroba bateriových článků a trakčních baterií v Gigafactory a další využití a recyklace použitých baterií. Tyto návazné činnosti v bateriovém řetězci podpoří rozvoj podniků, technologické inovace, výzkum a vývoj moderních a čistých technologií a přispějí tak rozvoji nízkoe emisní ekonomiky a přechodu na klimaticky neutrální hospodářství.

Projekt těžby a zpracování lithia má vysoký potenciál absorpce pracovním trhem v Ústeckém kraji. Většinu z nich mohou obsadit zaměstnanci uhelného průmyslu, který bude v příštích letech v severočeském regionu postupně zanikat. Harmonogram projektu odpovídá postupnému útlumu

Foto: Shutterstock / BJP7images

uhelných zdrojů. Vznik nového odvětví tak přinese nové pracovní příležitosti, ale také nové uplatnění pro současné zaměstnance okolních dolů i elektráren. Projekt těžby a zpracování lithia na Cínovci je strategickým projektem Ústeckého kraje, který přispěje k transformaci uhelného regionu nabídkou uplatnění zaměstnanců uhelných a souvisejících provozů. Projekt přinese přibližně 1800 pracovních míst. Ihned po ukončení realizace projektu (dotační části) dojde ke vzniku 200 pracovních míst.

Finální studie proveditelnosti je komplexní dokument, který shrnuje všechny aspekty plánovaného projektu a určuje, zda je jeho realizace technicky, ekonomicky, environmentálně a právně proveditelná. Jde o důležitý dokument, který obsahuje tisíce stran odborného textu. Řeší jak těžební, tak zpracovatelskou část projektu i nezbytnou přepravu materiálu. Finální studie proveditelnosti potvrdila, že na Cínovci je možné těžít 3,2 milionu tun rudy ročně, ze které se vyrobí přibližně 37,5 tisíc tun uhlíčitánu lithného bateriové kvality pro až 1,3 milionu elektrických vozidel.

Celková investice do výstavby lithium parku je odhadována na více než 42 miliard korun. Šlo by tak o největší investici v historii Ústeckého kraje a jednu z největších v celém Česku. Cena za zpracovatelský závod a související logistickou infrastrukturu tvoří většinu celkových nákladů celého projektu. Zpracovatelský závod s překladištěm na Dukle a potřebnou infrastrukturou má stát zhruba 25 miliard korun. Samotný důl by měl vyjít na přibližně 5 miliardy korun. Zbytek připadá na další potřebnou infrastrukturu.

Těžba a zpracování lithia je strategickým projektem pro Česko i celou Evropskou unii. V loňském roce ho Evropská komise zařadila mezi strategické projekty v rámci nařízení o kritických surovinách, což potvrzuje klíčo-

vý význam českého ložiska v celoevropském kontextu. Evropská unie si stanovila cíl, aby do roku 2030 získávala minimálně 10 % své roční spotřeby strategických kritických surovin z těžby na svém území. Český projekt na získávání lithia může tomuto cíli výrazně napomoci. Odborníci očekávají výrazný nárůst poptávky po lithiu především v souvislosti s bateriemi do elektromobilů a pro úložiště energie z obnovitelných zdrojů. Automobilový průmysl tvoří v Česku zhruba 10 % HDP. V následujících letech bude procházet nevyhnutelnou transformací ze spalovacích motorů na elektromobilitu. Český zdroj lithia, které se využívá v bateriích elektromobilů, pomůže zachovat pracovní místa, automobilovou tradici i široký dodavatelský řetězec a návazné služby.

Budoucí podzemní důl má vzniknout na Cínovci, zpracovatelský závod na lithnou rudu má vyrůst v Prunéřově na místě bývalé uhelné elektrárny. Vytěžený materiál se bude do Prunéřova přepravovat vlakem, na který se naloží v průmyslové zóně Dukla u Újezdečku, kam ho z Cínovce dopraví moderní dopravník. DFS potvrdila, že těžba bude probíhat pod zemí v hloubce a vstup do dolu budou zajišťovat dvě úpadnice, tedy tunely, které povedou přímo do ložiska těžby z portálu v lokalitě Sedmihůrky. V podzemí u ústí úpadnic vznikne stanice, kde bude probíhat primární a sekundární drcení. Dlouhodobou stabilitu masivu zajišťuje přirozená kvalita horniny, ale i návrh způsobu otvírky a dobývání s pilíři a zpětnou zakládou.

Další kroky nyní budou směřovat k dokončení legislativních procesů. Projekt musí projít například posouzením EIA, které stanoví opatření k minimalizaci možných dopadů na okolí. Těžba i zpracování lithia bude realizováno s maximálním ohledem na životní prostředí i okolní obce. ●

► Revitalizace **Dářských rašelinišť** přináší výsledky

V chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy pokračuje obnova evropsky významné lokality Dářská rašeliniště, která zahrnuje národní přírodní rezervace Radostínské rašeliniště a Dářko.

Na Vysočině jde o unikátní projekt, který od počátku probíhá v úzké spolupráci Agentury ochrany přírody a krajiny ČR se společností KINSKÝ Žďár, a. s., většinou vlastním pozemkům,

Dářská rašeliniště patří k nejcennějším mokřadům Žďárských vrchů. Rezervace Dářko byla vyhlášena již v roce 1933 na základě doporučení lesníka Ing. Bakesche a díky podpoře tehdejších vlastníků pozemků Eleonory a Zdenko Radslava Kinských, kteří si uvědomovali mimořádnou přírodní hodnotu zdejších rašelinišť. Uvážlivým a na svou dobu pokrokovým přístupem se zasloužili o založení jednoho z prvních chráněných území v tehdejší Československu.

V posledních letech se však v celém území začaly projevat negativní změny. Dřívější odvodnění v kombinaci s dopady klimatické změny způsobily postupný pokles hladiny podzemní vody a zarůstání pů-

vodně otevřených rašelinišť. To zhoršovalo podmínky pro vzácné mokřadní rostliny, jako jsou klikva bahenní, suchopýr pochvatý, kyhanka sivolistá, rosnatka okrouhlolistá či vlochyně, ale také pro unikátní populaci borovice blatky, obojživelníky, vážky či specializované druhy motýlů, například modráska stříbroskvrnného.

„Bez aktivní péče by rašeliniště postupně ztrácela své klíčové funkce. Bylo proto potřeba obnovit přirozený vodní režim a zvýšit hladinu vody, aby se zachovaly cenné biotopy i druhy, které je k životu potřebují,“ říká Václav Hlaváč z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

„Při lesním hospodaření se dlouhodobě snažíme maximálně využívat přírodní procesy, jako je přirozená obnova lesa, a jsme si dobře vědomi významu zadržování vody v krajině, tedy i v lesích. I proto jsme projekt revitalizace rašelinišť na našem majetku rádi podpořili,“ doplňuje Constantin Norbert Kinský, majitel a předseda představenstva společnosti KINSKÝ Žďár, a. s.

„Spolupráce s hospodáři je pro nás klíčová. Charakter krajiny chráněných krajinných oblastí totiž odedávna spoluvytvářeli lidé a uvážlivé hospodaření i dnes přispívá k zachování jedinečné přírody. Spolupráce ochrany přírody a hospodářů přináší benefity oběma stranám – usnadňuje třeba získání evropských financí na smysluplné projekty,“ konstatuje František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Revitalizační práce již přináší první výsledky. Na plochách výrazně zarostlých třtinou byla stržena svrchní vrstva půdy, což zvýší rozmanitost bylinného patra. Byly vybudovány nové tůně, obnovily se mokřadní plochy a započaly práce na prosvětlení porostů. V současnosti se částečně zahrnují či přehrazují odvodňovací kanály v okolí rezervace Dářko. Práce probíhají za účasti biologického dozoru i pod archeologickým dohledem.

Po dokončení technických zásahů vedoucích ke zvýšení hladiny podzemní vody se bude o revitalizované plochy nadále pečovat, aby se pozitivní změny v území stabilizovaly. Dářská rašeliniště tak zůstanou skutečnou perlou Žďárských vrchů i do budoucna.

Obnova biotopů v rašeliništi je podpořena z Operačního programu Životní prostředí. ●

► Krnovu se fotovoltaika osvědčila, přibýly další tři

V Krnově mají necelý rok v provozu fotovoltaiickou elektrárnu na radniční administrativní budově. Jsou s ní spokojeni a s pomocí dotace z Operačního programu Životní prostředí zprovoznil další sluneční elektrárny.

Fotovoltaika na budově úřadu má pokrýt 40 procent spotřeby objektu. *„I když je elektrárna v plném provozu teprve od dubna, naše očekávání v dodávce a pokrytí části spotřebované energie se splnila,“* říká referent odboru investic Petr Mynář s tím, že elektrárna dle výrobce může pokrýt až polovinu energie spotřebované ze sítě, záleží však na počasí. *„Jen od dubna do srpna jsme vyrobili 23 MWh,*

což je průměrná roční spotřeba tří nízkoenergetických domků využívajících elektrinu i k topení,“ dodává vedoucí odboru majetkové správy Pavel Jáchymčák.

Vloni byly na objektech města dokončeny další tři fotovoltaiky. První z nich s počtem 220 solárních panelů je na domově pro seniory. Druhá se nachází na úpravě vody Prameniště Zlatá Opavice, má 111 solár-

ních panelů. Na čistírně odpadních vod se nachází třetí instalace s počtem 244 solárních panelů. Instalace fotovoltaiických elektráren byla finančně podpořena Operačním programem Životní prostředí.

Krnov se dívá po dalších příležitostech. *„Na základě nových legislativních požadavků poptáváme, jak pokračovat v komunitní energetice. Už vloni jsme zahájili jednání s dodavateli ohledně zpracování dalšího postupu. Výsledkem bude, na jaké střechy a jaké velikosti je vhodné umísťovat fotovoltaiické elektrárny a které případně rozšíříme o uložení či zda energii budeme sdílet do veřejného osvětlení. Na základě tohoto zhodnocení budeme pokračovat v dalších realizacích,“* uzavírá Pavel Jáchymčák. ●

► Ústecký kraj zvelebujeme digitální prostředí na školách

Ústecký kraj modernizuje Střední průmyslovou školu v Resslově 5 v Ústí nad Labem. Projekt za 40 milionů korun posílí konektivitu, bezpečnost i digitální dovednosti žáků. Škola získala podporu z Operačního programu Spravedlivá transformace.

„Ústecký kraj dlouhodobě investuje do moderního vzdělávání. Chceme, aby naši žáci měli přístup k nejmodernějším technologiím. Tento projekt je dalším krokem k tomu, aby školy v našem regionu byly kon-

kurenceschopné a připravily studenty na budoucí profesní výzvy,“ uvedl hejtman Ústeckého kraje Richard Brabec.

Celkové náklady projektu činí 40 milionů korun, z toho 32,97 milionu korun tvoří dotace Evropské unie. Realizace proběhne v průběhu roku 2026.

Projekt zásadně zlepší technické zázemí školy a umožní žákům i pedagogům pracovat v prostředích odpovídajícím současným standardům digitálního vzdělávání. Mo-

dernizace zahrne vybudování a posílení vnitřní konektivity školy, obnovu a doplnění ICT vybavení, zvýšení úrovně kybernetické bezpečnosti, vytvoření podmínek pro kvalitní online výuku.

Projekt zároveň přispěje ke snižování tzv. digitální propasti mezi žáky s rozdílným sociálním zázemím a posílí rovné příležitosti ve vzdělávání. Absolventi získají lepší přípravu pro trh práce, zejména v technických a digitálních oborech. ●

STAROSTA TOMÁŠ CHMELA: POSOUVÁME SLAVIČÍN, MODERNÍ PROJEKTY TOMU POMÁHAJÍ

Slavičín je město v Bílých Karpatech s více než 6 000 obyvateli. **Město uskutečnilo mnoho projektů nejen z oblasti životního prostředí a na některé z nich se mu podařilo získat i dotační podporu.** Se starostou Tomášem Chmelou jsme se bavili úspěšném energeticko-odpadovém komplexu i o plánech do budoucna.

Představte prosím město Slavičín našim čtenářům.

Jeden můj kamarád říká, že jako město ležící 333 kilometrů východně od Prahy nejsme místem na konci světa, ale na jeho začátku. Tak by se dal Slavičín charakterizovat. Je to město, které má kvůli své velice vzdálené poloze poměrně složitý život, se kterým se ale zdárně pereme. Myslím si, že důkazem je i mnoho skvělých osobností, které jsme vyslali do světa, včetně bývalého primátora Prahy, ředitele Masarykova onkologického ústavu nebo viceguvernéra České národní banky a řady dalších.

Starostou jste druhé volební období. S jakou vizí jste nastupoval do úřadu?

Já jsem kandidoval za lokální uskupení Probudíme Slavičín a ten název vypovídá o všem. Chtěli jsme rozhybat dění ve městě a znovu jej zařadit do čela pelotonu měst na Zlínsku. Myslím, že se nám to daří, navazujeme na bohatou, zejména poválečnou minulost našeho města, kdy bylo centrem inovací, průmyslu a řekněme moderního způsobu života. Byla tu řada moderních podniků a do dnešních dnů nám například zůstal zachován výzkumný ústav výzbroje a munice. Jinak město Slavičín v dobách minulých navštívil Jaroslav Dietl, který se tady nechal inspirovat při psaní scénáře televizního seriálu Inženýrská odysea. To také vystihuje identitu města, které je více zaměřeno na oblast inovací a technologií.

Vaše město využívá dotační programy a dělá řadu projektů. Nás zajímají především ty z oblasti životního prostředí a energetiky. Který z projektů se podle vás nejvíce vydařil či který má největší dopad na občany města?

Já mám nejraději Cirkulu, energeticko-odpadové centrum. Nebyl to ani největší, ani nejdražší projekt, ale potom, co se nám podařilo vyřešit velmi složité majetkové vztahy, vzniklo vlastně jednoduché zařízení, které má obrovsky pozitivní dopad pro obyvatele v podobě re-use centra.

Můžete prosím Cirkulu více popsat a říci, jak funguje?

Je umístěna v bývalém skladu uhlí někdejší velké uhelné kotelny, kterou město Slavičín s pomocí dotační dvacet let transformuje na

Vnímám dotaci jako pobídku. Zejména tak se dostane na projekty, které jsou smysluplné a potřebné. Tak by měly dotace fungovat. Ne jako neodolatelný dárek z nebes, ale jako pobídka, aby země směřovala tam, kam má. Abychom naše místo pro život, naši planetu dělali udržitelnější. Tak to cítím já.

centrum vytápějící velkou část města. Cirkulu postupně vylepšujeme, spalujeme biomasu, kogeneračně vyrábíme elektřinu, využíváme sluneční energii, srážkovou vodu ze střech posíláme do nádrží zahrádkářům a tak dále. Koncentrujeme tam řadu novinek a vychytávek. Jednou z posledních je zprovoznění velkého re-use centra propojeného se sběrným dvorem. Re-use centrum shromažďuje vyslou-

žilé předměty z domácností, které se nabízejí dalším spoluobčanům, kteří si je mohou odebrat za dobrovolný příspěvek, který potom dáváme na provoz městské nemocnice. Je to poměrně velký prostor, přirovnal bych to k malému supermarketu, kde lidé chodí mezi regály a prohlížejí si věci, které by se jim ještě mohly hodit. Celé centrum má obrovský efekt v odpadovém hospodářství, kdy se nám dost razantně snížila produkce objemného odpadu a také díky tomu držíme nákladovost odpadového hospodářství na přiměřeně nízké úrovni.

Co dalšího v oblasti energetiky ve Slavičíně děláte?

Aktuálně rozšiřujeme síť teplovodu do dalších lokalit a doufám, že i na to se nám podaří získat dotaci na rozšíření soustav zásobování teplem. Snažíme se o to, abychom ještě více zužitkovali vyrobené teplo. Naše výtopna je dimenzována na nějaké odběry, které byly počítány v dobách, než se začalo masivně zateplovat. Po zateplení bytových domů a dalších budov nám odběry klesly o desítky procent, takže máme pořád volnou kapacitu, abychom posílali horkou vodu do topení a vodovodních kohoutků do dalších částí města. Takto bychom chtěli síť rozšířit o domy pro bydlení seniorů, sportovní halu, radnici a orlovnu. To je významný energetický projekt, který bude realizován v následujících dvou letech. Dále běží transformace soustav vytápění u veřejných budov, kde přecházíme z plynu na tepelná čerpadla. To jsou místa, která jsou daleko od výtopny a nedává ekonomický smysl je připojovat na teplovod.

Říkal jste, že mnoho budov máte zateplených. Využíváte i fotovoltaiku?

Fotovoltaiky máme na budově bytového domu, který vznikl přestavbou bývalého hotelu. Ve zmíněné Cirkule máme panely na střeše výtopny, elektřinu spotřebováváme při výrobě tepla pro domácnosti. Cenu tepla tím dále snižujeme a jsme i více uhlíkové neutrální.

Kromě toho střechy využíváte pro záchyt dešťové vody.

Záchyt dešťovky jsme dělali hlavně tam, kde se to dá smysluplně využít pro zalévání zeleně či zahrádek. Celkově se jedná o čtyři budovy v různých částech města.

Cirkulu postupně vylepšujeme, spalujeme biomasu, kogeneračně vyrábíme elektřinu, využíváme sluneční energii, srážkovou vodu ze střech posíláme do nádrží zahrádkářům a tak dále. Koncentrujeme tam řadu novinek a vychytávek. Jednou z posledních je zprovoznění velkého re-use centra propojeného se sběrným dvorem.

Při využívání dotací jste velmi úspěšní. Je to podle vás šance pro obce, který nemají tak vysoký vlastní rozpočet?

Vnímám dotaci jako pobídku. Například u dotací v oblasti životního prostředí to procentuálně v nákladech často nevypadá až tak zajímavě. Když započítáte nezpůsobitelné výdaje a práci s projektem, tak se ve výsledku dostaneme třeba na 30 procent. Ale i takto je pobídka, aby starosta a zastupitelstvo namířili směrem ke konkrétním opatřením. Zejména se tak dostane na projekty, které jsou smysluplné a potřebné. Tak by měly dotace fungovat. Ne jako neodolatelný dárek z nebes, ale jako pobídka, aby země směřovala tam, kam má. Abychom naše místo pro život, naši planetu dělali udržitelnější. Tak to cítím já.

Žádosti o dotace si vyřizujete sami, nebo využíváte externí služby?

Vždycky využíváme služeb externích odborníků a firem, které mají dílčí specializaci. Při tom množství dotačních titulů to ani jinak nejde. Není možné si myslet, že by jeden projektový manažer za půl úvazku zvládl zpracovat dotační žádost na fotovoltaiku, pak na podporu aktivit seniorů a následně třeba na opravu památky. Společnost jde cestou dalších a dalších specializací. Když si představíte, jenom kolik povinných dokumentů, studií, hodnocení dopadů a dalšího musíte nechat vytvořit, tak je toho papírování opravdu hodně.

Viděl jsem, že máte zpracován akční plán pro udržitelnou energii a klima. Je dobré mít takový strategický dokument?

Dělali jsme jej proto, abychom věděli, jak plánovat ve městě rozvoj s ohledem na oblast Bílých Karpat, kde žijeme. Jsou tam například velmi zajímavé výpočty toho, jak si

náš region stojí v oblasti produkce emisí. Na jedné straně se snažíme například o snižování nákladů na energie, což je vlastně také snižování emisí, ale do toho jde proti proudu neustálý nárůst rozsahu motorové dopravy. Takže to, co někde snížíme, nám „vynuluje“ nárůst automobilové dopravy, která nám ovzduší zase znečišťuje. Takže jsme dvacet let neudělali žádný krok vpřed.

Co plánujete ve Slavičíně dál? Viděl jsem plány na projekt Mladotického nábreží.

Ano, je to projekt zavádění modro-zeleň infrastruktury, kde obnovujeme plochu místního vodního toku a blízkého nábreží. Budeme kultivovat veřejný prostor a aplikovat moderní přístupy včetně nakládání s dešťovou vodou, zasakování vod a dalšího. Chceme vybudovat novou lávku, která bude v netradičním architektonickém pojetí. Chceme vytvořit příjemné a důstojné oddechové prostředí pro naše občany.

A jsou nějaké další projekty, které chystáte nebo máte připravené?

Teď běží rekonstrukce obchodního domu a nástavba zhruba sedmi bytů, čeká nás přístavba domů dětí a mládeže, revitalizace sídliště, obnova zámku v Hrádku, dostavba pavilonu školní družiny. Chtěli bychom dotáhnout výstavbu cyklostezek a mnoho dalšího. V neposlední řadě chystáme dopravní řešení při soutoku Říky a Lukšinky, to je můj oblíbený projekt, protože je dost složitý (smích). ●

► Na podzim loňského roku se dokončila stavba nové základní školy v Louňovicích ve Středočeském kraji. Budova funguje v pasivním energetickém standardu, na její stavbu získaly obce dotace také z Modernizačního fondu.

NOVÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA LOŠBATES FUNGUJE V PASIVNÍM STANDARDU

Potřeba výstavby nové základní školy vznikla po demografické studii v roce 2016, která potvrdila, že kapacity okolních škol brzy přestanou stačit. Starosta Louňovic Josef Řehák oslovil sousední obce. Jeho cílem bylo postavit moderní školu, která bude splňovat požadavky jednadvacátého století a zároveň posilovat vazby v regionu.

Výstavba školy v Louňovicích na Říčansku pro dobrovolný svazek čtyř obcí byla zahájena v březnu 2024. Samotné stavbě předcházely dlouhé roky příprav. Škola nese jméno Lošbates. Tento poněkud zvláštní název vznikl jako zkratka počátečních písmen obcí sdružených ve svazku, které o novou školu usilovaly. Původně se jednalo o pět obcí: Louňovice (lo), Štíhlvice (š), Babice (ba), Tehovec (te) a Svojetice (s). Přestože krátce po vzniku svazku obec Babice vystoupila, název už zůstal a přešel i na novou svazkovou školu.

Když se škola začala stavět, všem se ulevilo. „Kapacita školy ve Stříbrné Skalici, kam naše

děti dojížděly, byla naplněna. Začátek stavebních prací byl pro nás vymodleným milníkem, na škole jsme kvůli náročné administrativě pracovali už sedmým rokem,“ řekl při zahájení stavby starosta Louňovic a předseda dobrovolného svazku obcí LOŠBATES Josef Řehák.

Dodavatelská firma školu dokončila v létě roku 2025, pak se do ní již 1. září nastěhovali učitelé a žáci.

Budovu navrhl vítěz mezinárodní architektonické soutěže ateliér Pelletier de Fontenay z kanadského Montrealu, a to v autorské spolupráci s českou společností SOA architekti. Kapacita základní školy je dvakrát devět tříd, tedy 540 žáků. Součástí areálu bude i základní umělecká škola a prostorná tělocvična.

Škola je koncipována jako otevřený „klášter“, jehož členitá multifunkční „ambitová chodba“ propojuje čtyři programově odlišné části školy do jednoho objemu a rozšiřuje výukové prostory for-

mu takzvané výukové krajiny. Blízký les do budovy proniká v podobě velkého vnitřního dvora, který organicky doplňuje chráněný prostor školy. Dvůr zároveň slouží jako zelený nárazník a nástroj klimatické kontroly pro celou budovu, která funguje v pasivním energetickém standardu.

Na zelených střeších jsou instalovány fotovoltaické elektrárny, které vyrábějí elektřinu, a pod nimi jsou umístěny systémy pro sběr dešťové vody, využívané pro splachování a další účely. Tepelná čerpadla a rekuperace zajišťují efektivní vytápění a větrání. Komplettní energetiku a spotřebu řídí centrální řídicí systém s podporou umělé inteligence, který optimalizuje výrobu i spotřebu energie v reálném čase. Výstavba školy byla podpořena dotací z Modernizačního fondu. To je evropský program financovaný z výnosů z emisních povolenek (EU ETS). ●

► Moravskoslezský, Ústecký a Karlovarský kraj poskytují **v rámci Operačního programu Spravedlivá transformace** pomoc rozvoji podnikání.

VOUCHERY PRO PODNIKATELE POMÁHAJÍ: ÚSTECKÝ KRAJ

Přinášíme několik ukázek využití podnikatelských voucherů v Ústeckém kraji. Vouchery z Operačního programu Spravedlivá transformace (OPST) představují cílenou formu podpory pro podnikatele a malé a střední firmy v transformujících se regionech České republiky. Jejich hlavním cílem je pomoci firmám přizpůsobit se ekonomickým změnám, zvýšit konkurenceschopnost a podpořit přechod k udržitelnějším a inovativnějším činnostem.

Operační program Spravedlivá transformace tak prostřednictvím voucherů pomáhá podnikatelům zvládnout ekonomické změny, modernizovat jejich činnost a připravit se na dlouhodobě udržitelnou budoucnost.

Podpora formou voucherů je určena zejména na nákup specializovaných služeb od externích dodavatelů, jako jsou výzkumné organizace, vysoké školy, inovační centra nebo odborní konzultanti. Typicky lze voucher využít například na vývoj no-

vých produktů a technologií, digitalizaci procesů, energetické úspory, cirkulární řešení, ekologické inovace nebo strategické poradenství.

Velkou výhodou voucherů je jejich administrativní jednoduchost a rychlejší přístup k financím ve srovnání s klasickými dotačními tituly. Podnikatel si sám vybírá vhodného poskytovatele služby a realizuje konkrétní projekt, který přispívá k rozvoji firmy i celého regionu. Druhé kolo této podpory proběhne v první polovině tohoto roku. ●

Biorezonanční technologie ve stomatologické klinice

Zubní klinika v Ústí nad Labem pořídila biorezonanční přístroj BICOM Optima B34. Přístroj je využíván jako doplněk běžné léčby, hlavně při potížích v dutině ústní a v oblasti čelistního kloubu, jako jsou chronické záněty dásní, afy, parodontitida, periimplantitida nebo herpetická gingivostomatitida. Kromě toho se používá i u klientů s dalšími zdravotními problémy, například alergiemi, bolestmi, neuropatiemi nebo kožními potížemi. Technologie vychází z poznatků kvantové fyziky, podle kterých mají všechny látky – včetně buněk, virů, bakterií nebo toxinů – své specifické elektromagnetické frekvence.

Žadatel: Dentido, s. r. o.
Výše dotace: 500 000 Kč

Řemeslný inkubátor Print Hub 3D

V Ústí nad Labem vznikl nový otevřený řemeslný inkubátor, který propojuje tradiční řemesla, umění, design a moderní technologie. Nově vybudované zázemí nabízí tvůrcům, designérům i technologicky zaměřeným inovátorům prostor pro tvorbu, experimentování a spolupráci napříč obory. Součástí inkubátoru je dílna průmyslového designu, moderní vybavení pro 3D tisk a studio pro audiovizuální tvorbu, včetně zázemí pro navazující služby. Dílny jsou koncipovány tak, aby podporovaly kreativní proces, sdílení zkušeností a propojování s digitálními technologiemi. Významnou část tvoří také kreativní 4D ateliér určený pro rozvoj audiovizuální a multimediální tvorby.

Žadatel: REGAST, spol. s r. o.
Výše dotace: 1 492 120 Kč

Skinová balička masa

Zakoupení v regionu ojedinělé tzv. „skinové“ baličky masných výrobků umožňuje výrobně masa ve Varnsdorfu realizovat nový výrobní program – výrobu masných specialit, jako jsou steaky, výběrová, vyzrálá masa v menších porcích, určených pro prodej koncovému zákazníkovi. Dosud podnik vyráběl pro své odběratele pouze velká balení masných výrobků, která následně odběratelé dále zpracovávají a porcijí koncovému zákazníkovi. Skinová balička dokáže zcela obalit maso tenkou vrstvou ochranného obalu („kůže“), zákazník si může maso osahat a vynikne, co si kupuje, produkt není schován ve vaničce.

Žadatel: Varnsdorfské uzeniny, s. r. o.

Výše dotace: 500 000 Kč

Zlepšení výroby dámského spodního prádla

Litoměřický podnik investoval do zefektivnění výrobních procesů. Automatická řezačka pásek dokáže řezat materiálové pásky pro výrobu úzkých ramínek k výrobkům. Nové výrobky jsou užší než doposud vyráběné, což reaguje na poptávku v rámci vývoje produktu. Nový šicí stroj overlock Siruba zvyšuje efektivitu produkce šicího procesu při sešívání látky. Třetí investice mění stávající logistickou organizaci skladu a spočívá v pořízení speciálního zaskladňovacího systému boxů. Dosud byl celý sklad na cca 65 000 výrobků organizován do papírových krabic, které mají omezenou životnost a nevhodné manipulační a skladovací možnosti. Plastové boxy vytváří samonosný zaskladňovací systém.

Žadatel: Timo, s. r. o.

Výše dotace: 500 000 Kč

Nový vláknový laser

Malá ústecká produkční společnost v oblasti výroby reklamních předmětů získala nové produkční zařízení – vláknový laser. Tím došlo k rozšíření, zkvalitnění a zefektivnění výroby. Podnik může lépe vyhovět požadavkům zákazníků na rychlost, kvalitu a specifičnost výroby. Vznikem nového odborného pracoviště tak došlo k rozšíření výrobních kapacit s následnou možností vzniku nové pracovní příležitosti. Cílem projektu je rozšíření stávající výroby, zvýšení efektivnosti podnikatelské činnosti a rozvoj podnikání předkladatele. Vláknový laser se obecně používá k přesnému značení, gravírování, řezání, svařování, vrtání a čištění široké škály materiálů.

Žadatel: Arpus Pro, s. r. o.

Výše dotace: 500 000 Kč

Foto: Trafín Oil

► NOVÉ ZAŘÍZENÍ MĚNÍ ODPADNÍ OLEJE A TUKY V CENNOU SUROVINU

Společnost Trafín oil má již více než osmnáctiletou historii ve sběru a zpracování odpadních olejů a tuků (used cooking oil, UCO). Od svých začátků, kdy začínala se „symbolickými objemy“, se propracovala až na českou jedničku na trhu. **Kontinuální růst objemu zpracovaného UCO a zejména predikce další potřeby navyšování objemů s ohledem na klimatické závazky vyvolaly potřebu výstavby nové kapacity pro zpracování této cenné suroviny. Tu bylo možné zrealizovat také díky finanční podpoře z OPŽP.**

Použitý tuk a olej do kanalizace nepatří. Každá kapka se počítá, i ta malá z domácího vaření, natož pak větší množství z gastro provozů. Použitý olej nemusí končit jako nebezpečný odpad v popelnici, kanalizaci nebo v přírodě, ale naopak je mu coby hodnotné suroviny relativně snadno možné dát druhý život. Ve společnosti Trafín oil si to dobře uvědomují a výstavbou nového zařízení na zpracování použitých tuků a olejů přirozeně reflektovali a doplnili zpracovatelské kapacity rostoucí firmy i trhu.

Přirozený vývoj

Potřeba navyšované zpracovatelské kapacity vykrystalizovala interně a přirozeně z provozních procesů firmy. „Nejen samotná kapacita zpracování, ale především nízká efektivita zpracování objemů hraničící s původní kapacitou nás přiměla otevřít otázku vybudování velkokapacitního, ale i supermoderního závodu na zpracování UCO,“ vysvětluje Jan Hába, ředitel společnosti. Podněty tedy přicházely nejen z finančního oddělení, ale

i z provozně-zpracovatelských procesů. „Dá se tedy říct, že na vzniku nápadu nové moderní zpracovatelské fabriky se podílela celá firma.“

Odborná spolupráce a nadčasová technologie

Při přípravě takového projektu je primárním zdrojem informací vlastní zkušenost

z oboru a společnost Trafín oil coby lídr na trhu určuje a definuje rovněž i procesní a technologické standardy v tomto oboru. „Máme mnohaleté i hluboké zkušenosti se zpracováním a vyčištěním nejen odpadní suroviny pro účely výroby skutečných biopaliv, ale nekonečnou studnici zkušeností pro nás byla i opakující se potřeba zpracovat základní vstupní jednotku, tedy

„Čím dál víc si uvědomujeme, že planetu máme jen jednu a že pro její záchranu musí něco udělat každý z nás. My máme to štěstí, že můžeme pomáhat ve větším, nezapomínáme ale na to, že důležité je inspirovat i každého jednotlivce. Protože každá kapka se počítá,“ zaznívá z Trafín oil.

barel s UCO, které produkují tisíce restaurací denně, týdně či měsíčně. Tyto vlastní zkušenosti ve spolupráci s energetiky a procesními inženýry, nad to i s pracovníky z oboru automatizace a digitalizace stojí za výslednou podobou tohoto projektu,“ přibližuje pozadí projektu Jan Hába. „Samotná realizace projektu pak probíhala standardně, stejně jako každý jiný proces výstavby haly a továrny spolu s technologickými prvky. V první fázi šlo o založení stavby a zbudování zakrytého skeletu, včetně podlahových ploch, druhá fáze se věnovala instalaci technologických zařízení a dokončování stavby jako takové. Fáze udržitelnosti pak spočívá v naplnění deklarované kapacity, což se nám zatím daří lépe, než jsme plánovali,“ popisuje.

Z dotačních prostředků byla realizována především stavba továrny. „V rámci projektu jsme deklarovali rovněž pořízení kompletního technologického vybavení, avšak v rámci neuznatelných nákladů, a to především z důvodu nízké alokace dotačních prostředků v této výzvě. Na druhou stranu projekt byl a je životaschopný i s ohledem na vyšší vlastní finanční spoluúčast –

technologie projektu jsme pořídili z vlastních zdrojů,“ říká Jan Hába.

Tato technologie je nadčasová, pokroková a je nutnou součástí celého projektu. Celý systém automatizace je určen pro depaletizaci plastových barelů z europalet, jejich vyprázdnění, umytí a vrácení čistých obalů do oběhu. Nejnáročnější práci v lince zastávají průmysloví roboti, kterým je svěřena automatická depaletizace barelů a zakládání vyprázdněných barelů do myčky. Za zmínku stojí integrace strojního vidění pro navádění průmyslových robotů, dynamického vážení přepravovaných barelů a myčky palet specializovaného dodavatele. Provozní takt je zhruba 15 sekund na barel, což odpovídá 2 000 barelů za směnu při šesti barelech na jedné paletě během 16hodinového dvousměnného provozu.

Fyzicky náročná manuální práce tu byla plně nahrazena automatizací.

Restauracím a dalším gastro podnikům společnost Trafín oil garantuje, že vykoupí použitý olej a dodá kvalitní čerstvý olej za nejlepší cenový poměr na trhu. Díky propracované logistice navíc vždy znají potřeby svých klientů.

Trafín Oil v číslech a přesahu vlastního působení

Společnost má 18 let zkušeností s recyklací olejů, 41 tisíc odběrných míst, 3 země, ve kterých působí – Česko, Slovensko a Polsko, 76 aut, která sváží použité oleje do firemní továrny, 76 678 tun již vytrídila.

Kromě přímých služeb a recyklace UCO společnost nabízí komplexní servis obcím i jejich občanům: rozmisťují stále větší množství veřejných olejových popelnic v ulicích měst a obcí, popelnice pravidelně vyváží a z jejich obsahu vyrábí surovinu pro moderní biopaliva.

Věci podle ní získají ten pravý smysl, až když jim opravdu rozumíme. Proto se snaží pomocí vlastních materiálů široké veřejnosti pečlivě vysvětlovat co, jak a proč je dobré oleje třídit. Dětem i dospělým, pro každé nachází vhodnou formu.

Díky její aktivitě se tak společně daří stále více zabraňovat odpadním olejům pronikat tam, kam nepatří. A nejen to. Recyklaci již jednou vyprodukovaných materiálů navíc šetří cenné zdroje a značně redukuje p rávě množství vy-pouštěného CO₂.

Projekt hodnotím nadmíru pozitivně. Fabriku jsme projektovali a plánovali trochu nadčasově, s využitím všech nejmodernějších proků automatizace a digitalizace, ale také s ohledem na udržitelnost a energetickou a surovinovou náročnost výroby.

A výsledek?

Projekt je ukončen a vstoupil do fáze udržitelnosti, a proto v rámci tohoto dotačního projektu nebudou již další věci realizovány.

„Projekt hodnotím nadmíru pozitivně. Fabriku jsme projektovali a plánovali trochu nadčasově, s využitím všech nejmodernějších proků automatizace a digitalizace, ale také s ohledem na udržitelnost a energetickou a surovinovou náročnost výroby. Na druhou stranu se nám podařila veškerá vylepšení naškátovat tak, aby nešlo o revoluci, ale spíše o evoluci toho, co jsme se za historii firmy naučili. Tedy nové upgrady technologie i postupu zpracování UCO se nám naplno podařilo po počátečním odladění implementovat a všechna vylepšení oproti minulé technologii fungují na jedničku,“ pochvaluje si Jan Hába.

Hlavní přínos pro firmu vidí nejen v umožnění realizace navýšené kapacity zpracování UCO, ale z hlediska ekonomického i v okamžitém snížení jednicových, to znamená variabilních nákladů na zpracování základní jednotky, jednoho kilogramu UCO.

Pro trh jako takový pak vidí přínos projektu nejen ve vybudování nové kapacity zpracování odpadu, a tudíž potenciálně příslunu cenné suroviny pro udržitelnou palivovou energetiku, ale také v tom, že v rámci Česka vzniklo v dané oblasti něco, co nemá příliš obdoby v Evropě, ba ani ve světě. „Jako firma se nebojíme udávat směr velkokapacitního zpracování UCO,“ uvádí Jan Hába.

Použitý olej, který nyní Trafín Oil zpracovává hlavně z restaurací, má celkem dobré využití. Používá se hlavně při výrobě biopaliv takzvané druhé generace, tedy ne z potravin, jako je řepka či kukuřice. Biopaliva se pak používají nejen pro auta, ale i pro letadla.

„Význam naší fabriky je definován přidanou hodnotou jednoho kilogramu UCO. Tou je relativně jednoduché zpracování, které zahrnuje vyčištění odpadních olejů od mechanických nečistot a vody, ruku v ruce s tím, že takto dobře vyčištěný olej může být přímo využitelný jako surovina pro výrobu skutečných biopaliv pro automobily i letadla. UCO je jedním z nejvíce efek-

tivních nástrojů, jak snižovat emise skleníkových plynů v dopravě a zároveň zvyšovat vlastní energetickou a palivovou soběstačnost,“ potvrzuje Jan Hába.

Tento průmyslový obor však podle jeho slov není v Česku, ale ani v Evropě nějak intenzivně rozšířen, a proto je do velké míry zapotřebí neustále vzdělávat a edukovat veřejnost, firmy i státní a veřejný sektor. Cílem společnosti Trafín oil a tohoto projektu je tedy podle něho nejen maximalizovat zpracování a využívání UCO, ale i o tomto obo-

ru rozšiřovat povědomí a ukazovat „skrytou hodnotu ukrytou v odpadech“.

„Projekt zbudování nového závodu na zpracování UCO je pro naši firmu doposad největším projektem. Mimo jiné i díky SFŽP se jedná o úspěšný projekt, který přináší efekty již v prvních letech své existence. Spolupráci se SFŽP oceňujeme jako příkladnou ukázkou spojení potřeb a podpory privátních subjektů v akceleraci jejich projektů, které mají přesah i do naplňování národních i evropských strategických priorit,“ uzavírá prozatím projekt úspěšného projektu. ●

O špinavý použitý olej se společnost Trafín oil za své klienty postará, a ještě jim za něj zaplatí, čistou nádobu přivezou vždy zdarma. Vedou odpadovou evidenci a jezdí tak často, jak zákazníci potřebují. Odpadnímu oleji navíc dají šanci být ještě jednou užitečný.

Použitý olej do kanalizace nepatří

Tento fakt ale ještě zcela nevstoupil do podvědomí každého, komu doma zbývá na pánvičce. Naopak, často končí v kanalizaci, kam ale nepatří, jak každým rokem upozorňují vodárenské a další společnosti.

„Tukové částice se při ochlazení shlukují, srážejí a nabalují na sebe další odpad. V potrubí vzniká odolný materiál, který je může zneprůchodnit. Hroudý tuk v kanalizačních stokách také poškozují a ucívají čerpadla. Tuk se nalepuje na stěny potrubí stok, nastává chemická reakce a vzniklé sloučeniny urychlují korozi,“ zmiňuje problémy způsobené vyli- tím oleje do dřezu nebo do záchodu ředitel kanalizací Severomoravských vodovodů a kanalizací Ostrava Petr Grzonka.

Mnoho lidí ale o správném zacházení se zbylým olejem povědomí nemá. Z průzkumu například vyplývá, že více než polovina Pražanů likviduje olej špatně. Pětina jej vy- leje do dřezu, čtrnáct procent do záchodu a šestnáct procent ho sice přeleje do PET lahve, ale pak ji dá do směsného odpadu.

Použitý tuky a oleje mají správně mí- řit buď do speciálních popelnic, kam se ukládají v uzavíratelných PET lahvích, nebo do sběrného dvora. Od roku 2020 mají obce povinnost třídění olejů umožnit. Často to ale řeší možností odevzdat je ve sběrném dvoře.

Jako u všech odpadů i u tohoto platí, že čím blíže kontejner na daný odpad je, tím více se ho sesbírá a vytrídí. Sběrné dvory tuto podmínku často nesplňují a problé- mem je i otevírací doba, jak lidé v průzku- mech zmiňují.

Podle průzkumu správně, tedy vlože- ním PET lahve s olejem do speciálního kontejneru, postupuje jen třetina oslove- ných lidí. Podle tiskové zprávy Pražských vodovodů a kanalizací je jedním z důvo- dů to, že jich je v ulicích málo. Například v Praze je jich na každou městskou část v průměru dvacet.

I přes pravidelné kampaně zaměřené na třídění jedlých tuků a olejů máme v této oblasti stále co zlepšovat. Období Vánoc je přitom z hlediska produkce těchto odpadů nejkritičtější. To ostatně dokazují i údaje z Ministerstva životního prostředí. „Pra- ha v období Vánoc vyprodukuje odpad jedlých olejů a tuků cca 250 tun,“ uvádí Veronika Krejčí, tisková mluvčí MŽP. Toto množství je tak velké, že by například naplnilo 5 000 vel- kých van ke koupání. Středočeský kraj v tomto období vyprodukuje odpad jed- lých olejů a tuků cca 180 tun.

Tyto produkty je ale třeba správně vytří- dit, aby netuhly a nevytvářely blokády na stěnách kanalizace, kde se na ně lepí další nečistoty. Důsledky mohou být nepříjem- né. Ať jde o ucpaný odpad, zatopení nemo- vitosti znečištěnou vodou, nebo nepříjem- ný zápach rozkládajícího se tuku v ulicích. Opravy ucpaných potrubí se přitom mo- hou vyšplhat do tisíců korun, u složitějších zásahů i přes deset tisíc.

Problém se však netýká jen domácnos- tí. Tuky narušují biologický proces čištění odpadních vod v čistírnách, kde mohou způsobovat pění nebo zahňívání. To zvyšuje náklady na čištění a snižuje kvalitu vyčištěné vody.

Co tedy s nimi? Nikdy je nevylévejte do dřezu nebo toalety! Vychladlý olej na- lijte do PET lahve, nikdy ne do skleněné lahve. Až bude láhev plná, vyhodte ji do kontejneru na tuky nebo odveďte do sbě- rného dvora. Přispějete tak k efektivnímu a ekologickému zpracování tohoto odpa- du a věřte, že i drobná změna ve vašem pří- stupu může mít významný dopad. ●

ECHO

Ostrov bude instalovat fotovoltaiku

Město Ostrov připravuje pilotní pro- jekt instalace fotovoltaické elektrárny (FVE) na jednom ze svých bytových domů na Hlavní třídě, ve kterém je 38 bytových jednotek. Město plánuje na střeše domu instalaci FVE o výko- nu 57 kWp a v rámci příprav se proto aktuálně dokončuje výměna střešní krytiny. Projekt počítá s využitím do- tace z programu Nová zelená úspo- rám a v současnosti probíhá příprava dokumentace pro výběr zhotovitele. Projekt má přinést úspory na provoz- ních nákladech spojených se spotře- bou elektrické energie, které mohou dosáhnout minimálně 3 000 Kč ročně pro každého z nájemníků. Měs- to jako garant projektu zajistí všechny nezbytné administrativní kroky – od výměny starých jističů za moderní průběhové jističe až po správu a servis zařízení.

Přerov modernizuje školní jídelny

Město Přerov v novém roce zmo- dernizuje dvě školní jídelny. Už neodpovídají potřebám moderního stravovacího provozu. Podle města jsou stávající prostory i kuchyňské technologie na hranici životnosti. Plá- nované rekonstrukce zahrnují nové podlahy, sanaci odvodu splaškové vody, kompletní výměnu elektroinsta- lace, nové obklady povrchů, moder- nizaci vzduchotechniky a pořízení nového vybavení, od myček přes kon- vektomaty a varné kotle až po další zařízení, která umožní efektivnější a úspornější provoz kuchyně. Celkové náklady by se měly pohybovat okolo 18,5 milionu korun. Modernizace bude částečně financována z Operač- ního programu Životní prostředí.

Obce na Šternbersku využívají vratné nádoby

Místní akční skupina (MAS) Šternber- sko úspěšně dokončila projekt zamě- řený na předcházení vzniku jednorázo- vého odpadu při pořádání kulturních a společenských akcí. Výsledkem je systém opakovaně použitelného nádo- bí a vratných kelímků, který byl na konci roku 2025 předán zapojeným obcím. Do projektu se jich zapojilo dvanáct. Bylo pořízeno více než 27 500 vratných kelímků, tisíce kusů talířů, misek, skle- nic, hrnků a příborů, stejně jako myčky a skladovací vybavení. První využití sys- tému proběhlo již během adventních akcí v roce 2025. Projekt byl realizován za finanční podpory z Operačního programu Životní prostředí.

Operační program Životní prostředí – VYHLÁŠENÉ

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
67	Průzkum kontaminace životního prostředí Projekty průzkumu rozsahu znečištění horninového prostředí a rizik s ním spojených, včetně návrhu efektivního řešení	29. 4. 2026	150 000 000 Kč
72	Ekologické zátěže Sanace nejzávažněji kontaminovaných lokalit	10. 11. 2026	1 700 000 000 Kč
73	Vodní a vegetační krajinné prvky Tvorba nových a obnova stávajících přírodně blízkých vodních a vegetačních prvků. Určena je pro méně rozvinuté regiony	30. 6. 2026	400 000 000 Kč
79	Budování infrastruktury potravinových bank Podpora potravinových bank na celém území ČR	4. 1. 2027	200 000 000 Kč
83	Úprava lesních porostů směrem k přirozené struktuře a druhové skladbě za účelem posílení jejich stability	31. 3. 2026	150 000 000 Kč
84	Veřejná zeleň Revitalizace sídelní zeleně ve veřejném prostoru	30. 6. 2026	200 000 000 Kč
85	Zpracování studií a plánů Studie systému sídelní zeleně, územní studie krajiny a plány územního systému ekologické stability	20. 2. 2026	30 000 000 Kč
86	Zachytávání srážkových a šedých vod a jejich další využití Technologie pro akumulaci, úpravu a rozvod srážkových vod či šedých vod ve veřejných budovách	30. 4. 2026	700 000 000 Kč
88	Systémy předpovědi a varování před povodněmi a suchem Budování a modernizace komplexního systému předpovědní služby zahrnující včasné výstrahy na celostátní úrovni	15. 5. 2026	110 000 000 Kč
92	Prevence škod způsobených šelmami a dravci Pomoc podnikajícím chovatelům hospodářských zvířat v režimu podpory de minimis, aby mohli zabezpečit svá stáda	31. 3. 2026	10 000 000 Kč
93	Prevence škod způsobených šelmami a dravci Týká se škod způsobených zvláště chráněnými druhy živočichů. Pomoc chovatelům hospodářských zvířat, aby mohli zabezpečit svá stáda	31. 3. 2026	20 000 000 Kč
94	Záchrané stanice pro živočichy Modernizace záchraných stanic a center pro ohrožené druhy živočichů	26. 2. 2026	80 000 000 Kč
95	Systémy pro posuzování a vyhodnocení znečištění ovzduší Pořízení a modernizace systémů pro posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění ovzduší a systémů pro archivaci a zpracování jejich údajů	15. 5. 2026	500 000 000 Kč
96	Snížení energetické náročnosti/zvýšení účinnosti technologických procesů Pro vybrané méně rozvinuté regiony: Pardubický, Liberecký, Královéhradecký, Olomoucký a Zlínský kraj	30. 4. 2026	150 000 000 Kč
98	Systémy pro posuzování znečištění ovzduší Výstavba a obnova systémů pro sledování a hodnocení kvality ovzduší	28. 8. 2026	100 000 000 Kč
99	Modernizace vzdělávacích environmentálních center Investice do vzdělávacích environmentálních center zaměřených na změnu klimatu	18. 2. 2026	80 000 000 Kč
104	Podpora přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech Tvorba a obnova přírodě blízkých vodních a vegetačních prvků v krajině a sídlech	30. 6. 2026	330 000 000 Kč

SLEDUJTE SOCIÁLNÍ SÍŤ

STÁTNÍHO FONDU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR
A UŽ VÁM **NIC NEUNIKNE!**

X – denně nejnovější výzvy, novinky, akce a zprávy z oboru
LinkedIn – statistiky, krajská pracoviště, aktuální nabídky pracovních a služebních míst, zprávy a novinky
youtube.com – podrobné videonávody, spoty k zajímavým tématům, záznamy webinářů a další...
Instagram – akce, aktuality a úspěšné projekty

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Operační program Životní prostředí – AOPK ČR

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
15	Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim	30. 6. 2026	200 000 000 Kč
	Podpora přírodně blízkých opatření v krajině a sídlech		
16	Posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury	30. 6. 2026	200 000 000 Kč
	Podpora přírodních stanovišť a druhů a péče o nejcennější části přírody a krajiny		

Operační program Životní prostředí – PLÁNOVANÉ

	Číslo výzvy a opatření	Zahájení příjmu	Alokace
101	Snížení energetické náročnosti veřejných budov	29. 4. 2026	750 000 000 Kč
	Výzva pro méně rozvinuté regiony se vztahuje na komplexní projekty		
102	Snížení energetické náročnosti veřejných budov	29. 4. 2026	750 000 000 Kč
	Výzva pro přechodové regiony se vztahuje na komplexní projekty		
103	Obnovitelné zdroje energie pro veřejné budovy	29. 4. 2026	200 000 000 Kč
	Zvýšení využití OZE ve veřejných budovách i v konečné spotřebě energie ve veřejné infrastruktuře		
105	Zachytávání srážkových a šedých vod a jejich další využití	17. 6. 2026	200 000 000 Kč
	Budování technologií pro akumulaci, úpravu, a rozvod srážkových vod či šedých vod ve veřejných budovách		
106	Obnova stability svahů	17. 6. 2026	100 000 000 Kč
	Stabilizace a sanace extrémních svahových nestabilit vzniklých v důsledku přírodních jevů		
107	Modernizace vzdělávacích environmentálních center	25. 3. 2026	130 000 000 Kč
	Komplexní modernizace environmentálních center pro subjekty primárně veřejného sektoru		
108	Prevence a řízení antropogenních rizik	4. 3. 2026	60 000 000 Kč
	Zkvalitnění monitoringu životního prostředí, zefektivnění kontrolních procesů a zdokonalení prevence		

Modernizační fond

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
ELEGRID 1/2025	Modernizace a rozvoj elektrizační soustavy	29. 1. 2027	10 000 000 000 Kč
	Navýšení kapacity elektrizační soustavy za účelem modernizace energetických systémů a zvýšení podílu OZE		
ENERGov 1/2025	Energetické úspory památkově chráněných budov	30. 4. 2026	500 000 000 Kč
	Podpora úsporných opatření u památkově chráněných či architektonicky cenných budov veřejného sektoru		
KOMUNERG 1/2025	Rozvoj energetických společenství	31. 12. 2027	1 000 000 000 Kč
	Podpora energetických společenství, které povedou k výrobě a maximálnímu využití obnovitelné elektřiny v místě jejího vzniku		
SMARTNET 1/2025	Modernizace veřejného osvětlení	30. 9. 2026	500 000 000 Kč
	Komplexní obnova a modernizaci soustav veřejného osvětlení s cílem snížení konečné spotřeby energie		
TRANSGov 1/2024	Modernizace dopravy (II. kolo)	31. 3. 2027	15 000 000 000 Kč
	Druhé kolo výzvy na podporu energetických úspor v osobní železniční dopravě formou pořízení nových železničních vozidel		
TRANSCOM 1/2025	Pořízení elektrických lokomotiv pro nákladní dopravu	30. 10. 2026	3 500 000 000 Kč
	Výměna starých neekologických hnacích vozidel za moderní elektrické lokomotivy		
TRANSGov 2/2025	Elektrizace železničních tratí	31. 3. 2027	7 175 000 000 Kč
	Elektrifikace železničních tratí za účelem energetických úspor a zvyšování energetické účinnosti v dopravě		
TRANSCOM 2/2025	Bezemisní silniční nákladní doprava	30. 11. 2026	960 000 000 Kč
	Výměna nákladních aut se vznětovými motory za elektrická nákladní vozidla		
RES+ 6/2025	Agrofotovoltaické elektrárny	30. 6. 2027	300 000 000 Kč
	Instalace nových agrofotovoltaických elektráren a systémů akumulace vyrobené elektřiny		

Národní program Životní prostředí

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
NPO 1/2024	Energetická osvěta a dotační poradenství Zajištění poradenství a administrativní podpora pro žadatele v rámci NZÚ Light	30. 4. 2026	600 000 000 Kč
15/2024	Péče o krajinné prvky Péče o vybrané krajinné prvky evidované v LPIS jako ekologicky významné prvky	31. 3. 2026	100 000 000 Kč
3/2025	Čištění odpadních vod v krasových oblastech Zlepšení kvality povrchových a podzemních vod v krasových oblastech CHKO Český kras a CHKO Moravský kras	31. 12. 2026	200 000 000 Kč
4/2025	Odstranění stavebních materiálů s obsahem azbestu (pro zemědělce) Podpora ekologického odstraňování střešních krytin a krovů s obsahem azbestu u zemědělských objektů	1. 6. 2026	100 000 000 Kč
5/2025	Větrací systémy s rekuperací tepla Opatření eliminujících nadměrné koncentrace CO ₂ a teplotní diskomfort ve školských budovách	30. 6. 2026	100 000 000 Kč
6/2025	Domovní čistírny odpadních vod Soustavy DČOV do kapacity 50 EO v oblastech, kde není možnost připojení ke stokové síti zakončené ČOV	6. 1. 2027	300 000 000 Kč
9/2025	Národní park Křivoklátsko Zlepšení životního prostředí a kvality života občanů v obcích na území plánovaného národního parku	31. 12. 2026	100 000 000 Kč
10/2025	Zelená stuha Pro obce oceněné titulem „Zelená stuha“ a „Zelená stuha ČR“ v letech 2025–2027	3. 4. 2028	33 000 000 Kč
NPO 14/2025	Poradenství pro samosprávy – koncepční dokumenty v oblasti klimatu a energetiky (SECAP+) Zpracování klimaticko-energetických strategických a koncepčních dokumentů a akčních plánů	30. 4. 2026	150 000 000 Kč
NPO 16/2025	Základní poradenství – semináře Poskytování energetické osvěty a motivace vlastníků budov ke komplexním renovacím	30. 4. 2026	140 000 000 Kč
NPO 17/2025	Školení energetických poradců a manažerů Podpora energetického vzdělávání a zvyšování odborných kompetencí	30. 4. 2026	25 000 000 Kč
18/2025	Budování návštěvnické infrastruktury ve zvláště chráněných územích Budování návštěvnických středisek pro velkoplošná zvláště chráněná území vyhlášená v roce 2025	30. 4. 2026	200 000 000 Kč
19/2025	Přírodě blízká protipovodňová opatření a revitalizace vodních toků Protipovodňová opatření a revitalizace a renaturace vodních toků a niv	30. 9. 2026	3 000 000 000 Kč
22/2025	Záchranné stanice Podpora zajištění vhodných podmínek pro péči o velké šelmy v záchranných stanicích	31. 3. 2026	35 000 000 Kč
23/2025	Likvidace vrtů Likvidace nepotřebných hydrogeologických vrtů, které představují riziko ohrožení životního prostředí	31. 12. 2029	50 000 000 Kč
25/2025	Čištění odpadních vod v krasových oblastech II Výstavba a modernizace čistíren a kanalizací v obcích uvnitř nebo v okolí CHKO Český a Moravský kras	31. 12. 2027	1 000 000 000 Kč
26/2025	Recyklace textilu Zpracování, třídění a materiálové využití odpadního textilu	30. 6. 2027	80 000 000 Kč
28/2025	Podpora opatření v péči o přírodu a krajinu – resortní organizace Podpora biodiverzity, posílení ekologické stability krajiny a zlepšování dochovaného přírodního a krajinného prostředí prostřednictvím péče v chráněných územích	4. 1. 2027	400 000 000 Kč
29/2025	Zpracování územně plánovacích dokumentací obcí v CHKO a NP Obce na území CHKO a NP budou podpořeny v přípravě a zpracování územně plánovacích dokumentací	30. 6. 2026	20 000 000 Kč

Operační program Spravedlivá transformace

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
KVK / 19	Řemeslné inkubátory Podpora vzniku řemeslných dílen	30. 4. 2026	50 000 000 Kč
ULK / 20		30. 4. 2026	300 000 000 Kč
MSK / 21		30. 4. 2026	200 000 000 Kč
MSK / 27	Obnova území – příroda a krajina Individuální projekty na obnovu přírody a krajiny	31. 3. 2026	225 000 000 Kč
KVK / 28	Obnova území – infrastruktura Výstavba a modernizace komunikací pro cyklisty, zpřístupnění lokalit s přírodní, kulturní nebo technickou hodnotou	30. 4. 2026	60 000 000 Kč
ULK / 29		30. 4. 2026	120 000 000 Kč
MSK / 30		30. 4. 2026	275 000 000 Kč
KVK / 31	Vzdělávání ve firmách Profesní vzdělávání a rekvalifikaci zaměstnanců ve firmách zasažených transformací	30. 6. 2026	60 000 000 Kč
MSK / 33		4. 1. 2027	360 000 000 Kč
Výzva I.	Úvěr Transformace pro Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský kraj Bezúročné úvěry NRB na podporu investičních aktivit malých a středních podnikatelů	31. 12. 2026	3 370 000 000 Kč
MSK / 34	Obnova území – strategické brownfieldy Příprava projektové dokumentace a budování technické infrastruktury pro projekty tzv. strategických brownfieldů	31. 3. 2026	500 000 000 Kč
ULK / 58	Posílení sociální stability Výzva pro obce na podporu vzdělávání a zaměstnanosti mladých lidí	30. 4. 2026	400 000 000 Kč
KVK / 59		30. 4. 2026	150 000 000 Kč
KVK / 62	Zájmové vzdělávání a osvěta Vzdělávací a osvětové programy související s klimatickou změnou a možnosti adaptace regionu	30. 4. 2026	25 000 000 Kč
ULK / 63		30. 4. 2026	25 000 000 Kč
MSK / 64		30. 4. 2026	40 000 000 Kč
KVK / 78	Veřejné služby, kultura, sport, rekreace II	30. 4. 2026	120 000 000 Kč
ULK / 79		30. 4. 2026	450 000 000 Kč
MSK / 80		30. 4. 2026	200 000 000 Kč
ULK / 85	Koncepce a příprava projektů II Individuální projekty s cílem obnovy území	30. 4. 2026	20 000 000 Kč
MSK / 86		30. 4. 2026	30 000 000 Kč
ULK / 89	Podpora oběhového hospodářství Třídění, dotřídňování, úprava a zpracování vybraných odpadů	30. 6. 2026	100 000 000 Kč
ULK / 92	Snižování energetické náročnosti veřejných budov Podporované jsou komplexní úspory	30. 6. 2026	400 000 000 Kč
MSK / 93		30. 6. 2026	125 000 000 Kč
ULK / 95	Snižování energetické náročnosti ve veřejné infrastruktuře Snížení energetické náročnosti gastro provozů, prádelen nebo dalších technologických zařízení	30. 6. 2026	200 000 000 Kč
KVK / 100	Digitální inovace v oblasti záchranných a bezpečnostních složek Karlovarského kraje Vznik integrovaných digitálních center, digitálních platforem a nástrojů pro efektivní správu dat	31. 3. 2026	350 000 000 Kč
KVK / 103	Kulturní a kreativní centra – Karlovarský kraj Rozvoj kulturních a kreativních odvětví v regionu vytvořením technického zázemí a infrastruktury prostřednictvím rekonstrukcí stávajících objektů	31. 8. 2026	70 000 000 Kč
MSK / 104	Podpora výzkumu a vývoje v Moravskoslezském kraji Posílení výzkumné kapacity vědeckých pracovišť a zvýšení kvality vědeckých týmů	13. 5. 2026	450 000 000 Kč

Odebírejte **Prioritu** v elektronické podobě!

Spotřebujeme **méně** papíru, nafty a energií

Dostanete ji **hned** v den vydání

Přistane vám **do e-mailu**

priorita.cz

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Čistá: Sanace svahu

Stabilizace skalní stěny v obci Čistá u Mladé Boleslavi proběhla tak, aby byla zajištěna bezpečnost obyvatel domů situovaných v těsné blízkosti. Zároveň byla řešena technická ochrana objektů a nemovitostí.

Celkové způsobilé výdaje
10 456 795 Kč
Dotace z EU
8 365 436 Kč

Název projektu: Čistá u Mladé Boleslavi – stabilizace skalního svahu

Kraj: Středočeský

Okres: Mladá Boleslav

Příjemce podpory: obec Čistá

Ukončení projektu: leden 2025

Semily: Výsadba stromořadí

V Semilech v ulici 3. května byla v loňském roce vysazena první část nového stromořadí. Součástí projektu je i povýsadbová péče a zálivka stromů na tři roky. Celkem bylo vysazeno 19 stromů.

Celkové způsobilé výdaje
407 200 Kč
Dotace z EU
318 022 Kč

Název projektu: Výsadba stromořadí v ulici 3. května

Kraj: Liberecký

Okres: Semily

Příjemce podpory: město Semily

Předpokládané ukončení projektu: prosinec 2028

NÁRODNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Pohoří: Úprava veřejného prostoru

V obci realizovali sadové úpravy veřejného prostoru v bezprostřední blízkosti požární nádrže, který je místními obyvateli využíván k rekreaci. Byly založeny mlatové cesty a trvalkové záhony, byl instalován mobiliář, vybudováno dřevěné molo a umístěny drobné plastiky.

Celkové způsobilé výdaje
500 000 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
500 000 Kč

Název projektu: Úprava veřejného prostoru v centru obce Pohoří

Kraj: Královéhradecký

Okres: Rychnov nad Kněžnou

Příjemce podpory: obec Pohoří

Ukončení projektu: září 2025

Netřebice: Přírodní zahrada

Zahrada MŠ Netřebice se proměnila v atraktivní přírodní učebnu, která dětem z oblasti obklopené zemědělskou krajinou nabízí chybějící kontakt s přírodou a různorodými biotopy. Vznikl zde prostor podporující rozvoj kladného vztahu k přírodě a udržitelnému způsobu života.

Celkové způsobilé výdaje
500 000 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
425 000 Kč

Název projektu: Přírodní zahrada MŠ Netřebice

Kraj: Středočeský kraj

Okres: Nymburk

Příjemce podpory: obec Netřebice

Ukončení projektu: červen 2024

OPERAČNÍ PROGRAM SPRÁVEDLIVÁ TRANSFORMACE

Rumburk: Počítače a internet pro školu

Došlo k zásadnímu zkvalitnění vnitřní konektivity a ICT vybavení na škole prostřednictvím realizace navržených opatření. Zvýšila se odolnost školy vůči aktuálním negativním hrozbám a došlo k výraznému pokroku v oblasti digitálního zázemí pro výuku.

Název projektu: Zkvalitnění výuky žáků na střední škole, Rumburk

Kraj: Ústecký

Okres: Děčín

Příjemce podpory: Střední odborná škola mediální grafiky a polygrafie

Ukončení projektu: duben 2025

Celkové způsobilé výdaje
16 950 212 Kč

Dotace z EU
14 407 680 Kč

Foto: SOŠMGP Rumburk

Sviadnov: Rekonstrukce hřiště

V obci Sviadnov byl rekonstruován povrch venkovního multifunkčního hřiště včetně oplocení. Hřiště je veřejné a přístupné po celý rok. Hlavním cílem projektu je zkvalitnění života v obci s pozitivním sociálním dopadem.

Název projektu: Rekonstrukce povrchu venkovního hřiště ve Sviadnově

Kraj: Moravskoslezský

Okres: Frýdek-Místek

Příjemce podpory: obec Sviadnov

Ukončení projektu: červen 2025

Celkové způsobilé výdaje
1 697 252 Kč

Dotace z EU
1 400 233 Kč

Foto: obec Sviadnov

MODERNIZAČNÍ FOND

Bořetice: Instalace FVE

Fotovoltaická elektrárna vyrábí elektřinu. Solární panely jsou umístěny na jinak nevyužívaných plochách bioplynové stanice a cestní komunikace.

Název projektu: FVE – Bořetice – RM Energy

Kraj: Jihomoravský

Okres: Břeclav

Příjemce podpory: RM Energy, s. r. o.

Ukončení projektu: září 2022

Celkové způsobilé výdaje
3 979 059 Kč

Dotace z ModFondu
1 119 185 Kč

Třinec: Fotovoltaika na budově údržby

Fotovoltaická elektrárna přispívá ke zlepšení energetické účinnosti a zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie na konečné spotřebě. Elektrická energie vyrobená z FVE slouží ke krytí vlastní technologické spotřeby Teplárny E3.

Název projektu: Instalace FVE na budově údržby ENEZY

Kraj: Moravskoslezský

Okres: Třinec

Příjemce podpory: Energetika Třinec

Ukončení projektu: červen 2023

Celkové způsobilé výdaje
12 213 591 Kč

Dotace z ModFondu
2 730 719 Kč

Foto: Shutterstock/Pixel-Shot

▶ TRVALÁ UDRŽITELNOST V INTERIÉROVÉM DESIGNU

Trvalá udržitelnost v interiérovém designu znamená vytvářet pro své potřeby v současnosti takové prostředí, aby naplňovalo i potřeby budoucích generací, které ho jednou budou využívat. **Trvale udržitelný interiérový design je takový, který bere ohled na životní prostředí a klade důraz na recyklované materiály. Jaké jsou jeho pilíře a jakých strategií využívá?**

Trvalá udržitelnost je důležitá. Závisí na ní totiž kvalita života a bez ní není možné zachovat rozmanitost zemských ekosystémů. Fosilní paliva jednoho dne dojdou, a tak je trvalá udržitelnost něco, co bychom opravdu měli ošetřit dříve, než se tak stane. Interiérový design provedený šetrně vůči životnímu prostředí vytváří domov s použitím ekologických materiálů, v němž je možné efektivně hospodařit právě s energiemi. A to by dnes interiéroví designéři měli mít na mysli v první řadě.

Průzkum se vyplácí

Když už si něco kupujeme, máme určitě lepší pocit, když ti, od nichž kupujeme, s námi sdílí stejné hodnoty. Když pak jde o investice do

nového nebo renovovaného domova, které volíme s ohledem na jejich dopady na prostředí, v němž žijeme, jde o zásadní volby. Není to tak jednoduché, jak by se na první pohled

mohlo zdát: rozlišit, zda je něco opravdu ekologické, nebo se to tak jen tváří, aby prodejce či výrobce vydělal více peněz, je často velká výzva. Abychom si mohli být jisti, je potřeba věnovat nějaký čas důkladnému průzkumu.

Pro začátek je dobré zaměřit se na způsob, jakým výrobci či prodejci výrobky prezentují na obalech, v reklamě a na svých webových stránkách. A přitom dávat pozor. Není totiž nic jednoduššího než prohlásit, že například koberec je „ekologický“ nebo „netoxický“. Takové prohlášení je ale tak obecné, že vlastně vůbec nic neznamená. Pokud je ovšem takový koberec prezentován jako vyrobený ze 100% recyklovaného materiálu, jde už o poměrně dost jasné specifikum a takovému

Solární energie hraje v globálním energetickém systému čím dál tím důležitější roli a v oblasti zdrojů energie na světě je v současnosti nejrychleji rostoucím segmentem. Agrovoltaika je velmi praktickým a výhodným rozšířením portfolia společností, které se fotovoltaickou energií zabývají.

se dá více věřit. Online si pak výrobky můžeme ověřit na základě udělených certifikací. Ty zcela jasně určují, jaké podmínky na spotřebu energie, dopravu a použité materiály daný výrobek musí splňovat, a to je dostatečně dobrý ukazatel toho, jaký má jeho výroba dopad na životní prostředí.

Trvale udržitelně ideálně už od samého začátku

V interiérovém designu hraje trvalá udržitelnost velkou roli. V případě zařizování novostaveb mají designéři příležitost využít trvale udržitelného designu už od samého začátku a ve všem. Možnosti jsou dnes opravdu pestré. Na zpracovaných modelech lze navrhovat efektivní způsoby úsporného hospodaření s energiemi i zvyšování kvality vnitřního klimatu domu například prostřednictvím pasivního vytápění, chlazení a větrání. Při správném využití přirozeného světla, které do domu vstupuje, je možné snížit i potřebu elektrického osvětlení. A tak dále a tak dále. Jasně z toho vyplývá, jak moc zásadní je provést prvotní průzkum zařizovaného domu, jeho silných a slabých stránek a na základě toho předestít navrhované možnosti.

Stejně důležité je přihlížet k praktickému a efektivnímu využití prostoru, který dům nabízí, a vybrat k tomu materiály, jejich výroba či těžba co nejméně zatěžují životní prostředí, nespotečbovávají velké množství energie a nevytvářejí příliš velké množství odpadu. Může to přispět ke zdravějšímu ovzduší uvnitř domu, a ještě ušetřit zákazníkovi peněženku, a to i v tom smyslu, že vhodně zvolené přírodní materiály do budoucna nemusí vyžadovat příliš náročnou údržbu a ušetří tak výdaje i v dlouhodobém horizontu. V neposlední řadě takový přístup přispívá k dobrému jménu a reputaci samotného designéra.

Trvale udržitelné strategie

Prvním a nejdůležitějším způsobem, jak ošetřit dopad budoucího vybavení domu na životní prostředí, je prostě a jednoduše zredukovat celkové množství, váhu a velikost materiálu, která je zapotřebí. Většinou se ukáže, že to není až tak velký problém. Rovnice je v tomto případě úplně jednoduchá: lehčí, menší a méně snižuje výdaje za dopravu

Trvalá udržitelnost

bývá definována čtyřmi základními pilíři: lidským, kdy je brán ohled na to, jakými vstupy může člověk coby jedinec přispět k blahobytu celé komunity a společnosti, společenským, který se dotýká zachování zdrojů pro budoucí generace, ekonomickým coby schopností ekonomiky užít daný model života navzdory a pokud možno zvyšovat již dosaženou životní úroveň, a nakonec environmentálním, který odráží vůli a snahu zlepšovat blahobyt komunity a společnosti prostřednictvím ochrany životního prostředí.

Foto: Shutterstock / Lee Charlie

Zelený design versus trvale udržitelný design

Ač by se tak mohlo zdát, není to jedno a to samé. Obojí se dotýká ochrany životního prostředí ve smyslu znečišťování vodních zdrojů, nakládání s odpadem i vnitřního ovzduší objektů. Nicméně zelený design klade větší důraz na přítomnost, na to, jaký dopad má na přírodu právě teď, zatímco trvale udržitelný design je dlouhodobým konceptem, který ještě navíc zohledňuje socioekonomický aspekt svých projektů. Každý krok je promyšlený tak, aby maximálně optimalizoval a redukoval negativní dopady a aby zlepšoval kvalitu lidských životů, aniž by při tom byly drancovány přírodní zdroje. Hlavním záměrem trvale udržitelného designu není budovat stavební struktury, ale budovat budoucnost.

a nevyprodukuje tolik emisí, které s ní souvisí.

Sázkou na jistotu jsou v tomto ohledu i modulární prvky, které se jednoduše přizpůsobí danému prostoru, jsou velmi funkční a z nich sestavený nábytek má ve výsledku větší hodnotu. Navíc dává klientovi volnou ruku pro případ, že se jeho životní potřeby v budoucnu změní a bude svůj životní prostor potřebovat upravit.

Dlouhá životnost výrobků je absolutní nutností a je potřeba pamatovat na to, že nejen ta materiální. Esteticky nadčasové kousky si v průběhu let uchovávají svou hodnotu a lidé je mohou buď prodat, nebo někomu darovat. Věci, které déle vydrží, nemáme přirozeně potřebu tak často měnit, ba naopak je můžeme opravit nebo upravovat tak dlouho, dokud ještě slouží.

Designéři neustále přicházejí s nápady, jak spoluvytvářet trvale udržitelnou budoucnost. Ve velkém měřítku to může být vzhled a fungování větrných turbín nebo třeba solárního osvětlení v komerčních prostorech, v menším zase od designu šetrného vůči životnímu prostředí v hospodárném využívání energie z obnovitelných zdrojů přes nábytek vyrobený z recyklovaného dřeva až po textilie z netoxické, trvale udržitelným způsobem pěstované bavlny.

Využívání recyklovaných materiálů a ekologických způsobů výstavby je rozhodně zodpovědným, efektivním, ale také nezbytným způsobem, jak vytvářet vůči životnímu prostředí šetrné interiéry, které s námi dlouho zůstanou. ●

ECHO

Nymburk zefektivní jídelnu základní školy

Město Nymburk připravuje rekonstrukci stravovacího pavilonu Základní školy a Mateřské školy Letců RAF. Cílem projektu je výrazné snížení energetické náročnosti budovy, modernizace jejího technického stavu a zlepšení podmínek pro stravování žáků i personálu. Investice za více než 13 milionů korun bude financována mimo jiné z Národního programu Životní prostředí. Školní jídelna denně slouží stovkám dětí a pedagogů, proto chce město zajistit moderní, úsporné a komfortní prostředí. Projekt přinese výrazné snížení energetické náročnosti a zároveň prodlouží životnost objektu.

Uměleckoprůmyslová škola v Hradišti bude šetrnější

Další významnou investicí v rámci modernizace svých škol chystá Zlínský kraj. Tentokrát se jedná o snížení energetické náročnosti budovy Střední uměleckoprůmyslové školy v Uherském Hradišti. Cílem je snížit náklady na vytápění i celkový provoz školy a zároveň zlepšit prostředí pro studenty i pedagogy. V rámci rekonstrukce dojde k zateplení půdy, výměně termostatických ventilů, rekonstrukci uliční fasády i výměně vnitřních prosklených stěn na chodbách. Počítá se také s úpravami zpevněných ploch i s rekonstrukcí dešťové kanalizace. Kraj chce využít dotaci z Modernizačního fondu, financovaného z výnosů ze systému emisních povolenek EU ETS.

KRNAP koupil pozemky kvůli ochraně přírody

Správa Krkonošského národního parku společně s Ministerstvem životního prostředí udělala v roce 2025 další významný krok k ochraně jedinečné přírody Krkonoš. Díky prostředkům z Národního programu Životní prostředí bylo vykoupeno více než 13 hektarů pozemků na území národního parku a jeho ochranného pásma. Jednalo se především o louky na východním okraji Černého Dolu, kde mohl vyrůst další apartmánový komplex. Správě KRNAP se odkoupením těchto pozemků od investora podařilo ochránit rozsáhlé luční pozemky na hranici Krkonošského národního parku. Dalšími pozemky jsou třeba louky a lesní pozemky v Bratrouchově nebo lesní pozemky ve Víchově nad Jizerou.

► **Francouzská Loira** nám vypráví, co pro řeky platí odjakživa – potřebují volně téct

Foto: Shutterstock/ Taljat David

Po pěti letech se chýlí ke konci velký projekt na obnovu přirozeného toku slavné francouzské řeky Loiry mezi městy Les Ponts-de-Cé a Nantes. Jde o investici 60 milionů eur s nemalým cílem: navrátit říčnímu ekosystému rovnováhu, posílit jeho ekologickou stabilitu a podpořit komunity, jejichž životní komfort na řece závisí.

Desítky let výstavby nejrůznějších struktur umožňujících splavnost řeky spolu s průmyslovou těžbou písku zapříčinily pokles vodní hladiny v korytě Loiry a narušení přirozených stanovišť zdejší flóry i fauny. Ve snaze o nápravu těchto chyb z minulosti se projekt zaměřoval na tři hlavní oblasti: úpravu či odstranění více než 700 historických staveb na řece a v ní, opětovné otevření a zprovoznění vedlejších ramen řeky a vybudování 500 metrů dlouhé podvodní struktury navržené tak, aby zpomalovala proud v řece, zadržovala sediment a zvedla hladinu řeky, aniž by zvýšila riziko povodní.

V následujících dekádách by projekt měl pokračovat propojením vedlejších říčních ramen tak, aby se v nich mohlo usadit až 1,5 milionu metrů krychlových sedimentu. Díky takovému kroku by se přirozeně podpořila biodiverzita, včetně některých – pro řeku ikonických – druhů, jako je například bobr evropský.

Inovace, věda a zapojení veřejnosti

Realizaci tak velkého a náročného projektu musela předcházet pečlivá příprava. K té kromě jiného posloužil podrobný model stavby v měřítku 1 : 100, archeologické studie a rozsáhlé debaty s veřejností. Logistické strategie vlastní realizace se v co největší možné míře opíraly o lokální možnosti v blízkosti řeky, čímž se výrazně

snížila výsledná ekologická stopa stavební fáze projektu.

Právě tato úzká spolupráce s místními úřady, národními partnery, vědeckými institucemi a Evropskou unií vyústila v to, že Loira je dnes opravdu dobře připravena čelit klimatickým výzvám a jít příkladem budoucích podobných projektů realizovaných v duchu trvalé udržitelnosti.

Ach, ta Loira!

Dějiny celého zdejšího regionu jsou neodmyslitelně spjaty s řekou, která se tu kouzelně vine krajinou.

Loira je nejdelší francouzská řeka. Pramení v oblasti Ardèche a poté, co přes tisíc kilometrů meandruje napříč dvanácti různými okresy, se vlévá do Atlantského oceánu. Loira tu není jedinou řekou, ba naopak – nachází se tu mnoho dalších vodních toků

Program projektu se zaměřil na obnovení přirozené dynamiky říčního sedimentu, opětovného propojení vedlejších ramen, obnovení biodiverzity a zajištění nezbytného využití v podobě zásobování pitnou vodou, splavnosti, zemědělství a rekreace.

Do celkové částky 60 milionů eur, potřebné pro uskutečnění projektu, přispěla Evropská unie 17 %. K dalším přispěvatelům patří stát, Pays de la Loire Region, Loire-Bretagne Water Agency, Voies navigables de France a AXA.

a všechny jsou přítoky Loiry: Cher, Indre, Vienne, Authion, Thouet a Layon. Každý z přítoků je něčím osobitě charakteristický. Loira, Vienne a Thouet se snadno vylévají ze břehů. Indre je naopak mnohem klidnější řekou a Authion se nejmolejší tokem celé oblasti, neboť byla ve dvacátém století regulována, aby se ve stejnojmenném údolí mohla pěstovat zelenina a réva.

Voda tu dává krajině specifický ráz i mírnost místnímu klimatu. Jak se hladina řeky i jejích přítoků v průběhu věků zvedala a zase klesala, usazeniny říčního dna údolí zúrodňovaly. Díky tomu se tu daří zemědělství, pěstuje se tu zelenina, květiny i vinná réva, pase se tu dobytek, pastviny a sečené louky typicky dotvářejí krajinu podél říčních břehů.

Od roku 2000 je Údolí Loiry zapsáno na Seznamu světového dědictví UNESCO.

Hráze

Oproti všeobecnému přesvědčení není Loira „poslední divokou řekou v Evropě“. Je sice pravda, že v jejím povodí nebyla nikdy vybudována tak hustá síť kanálů jako třeba na Rýnu anebo Rhôně, ale stojí na ní příliš trvalých vodních děl na to, aby se o ní nedalo tvrdit, že je lidskými zásahy úplně nepoznamenaná.

V dávných dobách Loira zaplavovala celé Authionské údolí. Od dvanáctého století se tu ale postupně budovaly hráze, které dnes řeku drží bezpečně ve svém korytě. Při procházce okolo řeky jsou hráze perfektně vidět – dnes se totiž místy zvedají i deset metrů nad úroveň říční hladiny a vede po nich státní silnice.

Soužití s řekou

Jakýmsi pomyslným centrem údolí je soutok Loire a Vienne, které se pyšní i dvěma „nejkrásnějšími vesnicemi Francie“: Montsoreau a Candes-Saint-Martin. A je to právě v Candés, kde se z letohrádku vysoko na kopci dá pozorovat celá ta úchvatná scénérie řeky a jejího okolí.

Pod krásným povrchem není všechno úplně ideální. Dva tisíce let lidské činnosti v údolí si vybraly svou daň v podobě znečištění a narušení přirozených cyklů a právě to se Francouzi tímto velkým projektem na obnovu přirozeného toku Loire snaží napravit. Řeka si to zaslouží, mají jí co vrátit. ●

Loira – řeka králů i námořníků v zahradě Francie

Loira, razící si cestu nádherným úrodným údolím, je jedinečnou řekou i v evropském a světovém kontextu. Byť není tak divoká, jak se o ní traduje, pořád je to nespoutaná, svobodná řeka, která ve velké míře svou dravou energií vytváří dechberoucí scénérie ve svém povodí.

Ne nadarmo začala francouzská šlechta v patnáctém a šestnáctém století přezdívat údolí Loiry „zahrada Francie“. Ovocné sady se tu střídají se zahradami a vinicemi, z nichž do všech koutů světa putuje rozmanitá nabídka vín, Sancerre, Touraine, Anjou, Saumur a bezpočet dalších. Ruku v ruce s nimi stojí až omračující gastronomická nabídka postavená na hojnosti, kterou údolí i řeka nabízejí. Ryby, maso, sýry – jako by se tu na bohatých tabulích ukazovala Francie ve své nejskvostnější podobě.

Legendární krása zdejší krajiny inspirovala umělce ve všech dobách: tu a tam hrad či zámek, pevnost anebo opatství, výjevy na obzoru orámované hlubokými lesy. Vznikala tu plátna slavného anglického akvarelisty Williama Turnera, nazývaného „malíř světla“. Joachim du Bellay, francouzský básník, který se v údolí narodil, ve svém díle opěvoval náheru angevinského kraje. Po něm přišli Jean de la Fontaine, Baudelaire, Victor Hugo a další romantické duše a tvořili v údolí, které se již v renesanci stalo druhým domovem francouzských králů. Jejich zámky, skutečné architektonické skvosty zasazené do snových scénérií podél řeky přitahují návštěvníky z celého světa. Chambard, Villandry, Azay-le-Rideau, Amboise, Ussé – je jich bezpočet, a Loira se proto po právu nazývá královskou řekou.

Ale zpět z výšin dolů na zem. Loire patří i obyčejným lidem, farmářům, lodníkům i námořníkům. Byť ji coby důležitou dopravní tepnu už dávno nahradila železnice, stále si uchovává statut kolébky lodní dopravy. A ještě jednou třešničkou na dortu se pyšní: u jejího ústí v Saint-Nazaire stojí jedna z největších loděnic v Evropě, známé svou precizností při výstavbě lodí.

ECHO

Orlová revitalizuje park

V lednu se v Orlové pustili do revitalizace parku. Cílem projektu je podpořit kondici stávajících dřevin, zachovat harmonické prostředí lesoparku a podpořit jeho využití pro krátkodobou rekreaci občanů i návštěvníků města. Díky odborné péči bude zajištěna nejen estetická, ale i funkční návaznost sídelní zeleně, která zlepšuje mikroklima a významně tak přispívá k tepelné pohodě ve městě. Revitalizace lesoparku bude stát 744 tisíc korun, přičemž 558 tisíc korun pokryje dotace z Operačního programu Životní prostředí, kterou město na projekt získalo. Práce pokračují do dubna.

Fotovoltaické elektrárny na budovách Krajského úřadu Jihočeského kraje

Na objektech krajského úřadu v Českých Budějovicích probíhá rekonstrukce střešních krytin. Původní střešní pláště jsou nahrazeny novými konstrukcemi vrstevami včetně izolací a oplechování. Tyto úpravy zlepšují tepelně-technické vlastnosti střech, prodlouží jejich životnost a připraví objekty na instalaci fotovoltaických systémů. Po dokončení rekonstrukce střech bude na objektech instalována fotovoltaická elektrárna. Součástí projektu je také vybudování nových technických místností pro umístění technologických zařízení, jako jsou střídače a bateriové systémy. Projekt je rozdělen do tří dílčích částí, pro které byly podány samostatné žádosti o podporu v rámci Operačního programu Životní prostředí.

Sezimovo Ústí obnovilo rybníček

Město Sezimovo Ústí obnovilo historický rybníček u hájovny Nechyba v blízkosti turistické trasy směřující z města na Kozí hrádek. Revitalizace historické vodní plochy, která postupem času zmizela pod hustou vegetací a byla znehodnocena splachem zeminy z okolních polí, začala loni v dubnu a dokončena byla v prosinci. Rybníček má plochu přesahující 6 200 metrů čtverečních, v jeho zadní části je vytvořena tůň s rozlohou téměř 600 metrů čtverečních. Podél turistické trasy byla vybudována navýšená hráz. Náklady přesáhly 6 milionů korun, více než 2 miliony byly pokryty z Operačního programu Životní prostředí.

Byli jsme

Infotherma 2026

Foto: redakce TZB-info

Výstava Infotherma v Ostravě je místem, kde se setkávají přední výrobci, prodejci, montážní i servisní firmy a odborná veřejnost s cílem představit návštěvníkům novinky a směry, kam se ubírá moderní vytápění a stavby spojené s ekonomickým bydlením. Na výstavě nechyběl společný stánek Ministerstva životního prostředí a Státního fondu životního prostředí ČR, kde se přichází dozvědět informace o jednotlivých výzvách a kde jim poradili s výběrem vhodného nástroje podpory.

Seminář Jak na energetické úspory

V lednu se v prostorách Arcibiskupství pražského konal seminář Jak na energetické úspory na památkách. Proběhla diskuse o aktuálních přístupech k energetické úsporné renovaci historických a památkově chráněných budov. Zástupce SFŽP ČR promluvil o možnostech financování, dotací a fotovoltaje. Na semináři zazněly praktické informace a příklady dobré praxe. Nebyl to jediný seminář o této problematice, v uplynulém roce se jich konalo několik a další se konat budou. Cílem akce je představit aktuální přístupy a metodiky k energeticky úsporným a šetrným renovacím historických a památkově chráněných objektů, sdílet příklady dobré práce a diskutovat o využití a praktických aspektech a možnostech financování projektů.

Pozvánky

VELETRHY

FOR PASIV 2026

12.–14. února 2026 / PVA EXPO Praha-Letňany

Veletrh FOR PASIV 2026 představí na jednom místě nejnovější trendy v oblasti nízkoenergetického bydlení a pasivních a nulových domů a nabídne návštěvníkům kompletní přehled o technologiích, materiálech i možnostech státních dotací. O těch vás budou rádi informovat odborníci na našem stánku SFŽP ČR.

Konference při FOR PASIV

Implementace hodnocení uhlíkové stopy budov v podmínkách ČR

12. února 2026 (9:30–16:00) / PVA EXPO Praha, kongresový sál

Implementace uhlíkové stopy je za dveřmi. Vznikají první nástroje, legislativa i metodiky. V jaké jsme situaci? Co se bude požadovat po projektantech a specialistech? Jak jsou připraveni výrobci materiálů a technologií a stavební sektor jako celek? Centrum pasivního domu vás zve na konferenci, která se koná na veletrhu FOR PASIV a je akreditována ENEX (4 body) a ČKA (1 bod).

Veletrh pracovních příležitostí České zemědělské univerzity

26. února 2025 / Kruhovská hala ČZU, Kamýčská 129, Praha

Zajímáte se o ochranu životního prostředí a ekologii? Rádi byste se přidali k lidem, kteří zlepšují stav životního prostředí v Česku? Přijďte si s námi popovídat na akci, kterou pořádá Česká zemědělská univerzita. Stánek Státního fondu životního prostředí ČR najdete v Kruhovské hale ČZU. Proberte s námi možnosti a podmínky práce. Zjistíte mimo jiné benefity práce ve státním sektoru. Průběžně hledáme zaměstnance v různých oborech, a to jak na juniorních pozicích, tak na manažerských postech.

Jak se vám líbí časopis Priorita? Řekněte nám svůj názor

Budeme rádi za vyplnění krátkého dotazníku, abychom mohli dále rozvíjet a zkvalitňovat obsah časopisu Priorita.

Dotazník zabere jen dvě minuty a je anonymní.

Děkujeme Vám.

V případě dotazů nás neváhejte kontaktovat na e-mailu: priorita@sfzp.gov.cz.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Spolufinancováno Evropskou unií
Systém pro obchodování s emisemi
Modernizační fond

Priorita | měsíčník Státního fondu životního prostředí ČR | vydává Státní fond životního prostředí ČR, rezortní organizace Ministerstva životního prostředí | ročník 19 | číslo 2 | únor 2026 | časopis je distribuován bezplatně, pouze na území ČR | **adresa redakce:** Olbrachtova 2066/9, 140 00 Praha 4 | **kontakt na redakci:** priorita@sfzp.gov.cz | **objednávky:** priorita.gov.cz, sfzp.gov.cz | **redakce:** šéfredaktor: Jan Rödling; redaktorka: Barbora Scheinherrová; grafická úprava: Eva Štanglová | **fotografie na titulní straně:** archiv SFŽP ČR | **fotografie:** archiv SFŽP ČR, není-li uvedeno jinak | **číslo registrace:** MK ČR E 18178 | Tento časopis je tištěn dle ekologických standardů. | Texty z časopisu Priorita je možné přetiskovat za předpokladu uvedení autora a zdroje.

Prosíme o správné vytrídění recyklovatelného obalu i časopisu.